

APROB
PREȘEDINTE
ION DUMITREL

INFORMARE
PRIVIND ACTELE NORMATIVE PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI, PARTEA I, ÎN PERIOADA 28 SEPTEMBRIE – 4 OCTOMBRIE 2015 CARE CONȚIN REGLEMENTĂRI APLICABILE ORI ATRIBUȚII ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE

Prezenta informare este adresată funcționarilor publici și personalului contractual din cadrul Consiliului județean Alba, precum și funcționarilor publici din cadrul autorităților administrației publice locale.

În acest document au fost inserate extrase din actele normative, pentru aplicarea practică a acestora urmând a fi avută în vedere forma integrală publicată în Monitorul Oficial al României.

Aducerea la îndeplinire a atribuțiilor prevăzute în sarcina președintelui consiliului județean ori consiliului județean în actele normative la care am făcut trimitere mai jos se va efectua prin intermediul aparatului propriu.

Pentru aplicarea corectă a legislației în vigoare va fi consultată forma publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Informarea va fi publicată pe site-ul Consiliului județean.

ORDONANȚE DE URGENȚĂ ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

O.U.G. nr. 41 din 30 septembrie 2015

pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru reglementarea unor măsuri bugetare

Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 733 din 30 septembrie 2015

ART. I

La art. 19 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 13 august 2002, cu modificările și completările ulterioare, lit. b^2 și b^3 se modifică și vor avea următorul cuprins:

" b^2) participarea la concursul pentru ocuparea postului de conducător al compartimentului financiar-contabil este condiționată de deținerea certificatului de atestare a cunoștințelor dobândite în domeniul Sistemului European de Conturi, precum și de cunoașterea reglementărilor europene în domeniu; modul de dobândire sau retragere a certificatului va fi stabilit prin norme metodologice. Atestarea se face gratuit, prin intermediul Școlii de Finanțe Publice și Vamă din cadrul Ministerului Finanțelor Publice;

b^3) dobândirea și menținerea certificatului de atestare reprezintă condiție specifică obligatorie pentru ocuparea postului de conducător al compartimentului financiar-contabil, ordonatorii de credite

având obligația modificării corespunzătoare a fișelor de post respective. La ocuparea postului de conducător al compartimentului financiar-contabil ordonatorii de credite au obligația de a verifica întrunirea condițiilor prevăzute de prezenta lege;".

ART. II

alin. 1 Termenul prevăzut la *art. III din Legea nr. 270/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 642 din 18 octombrie 2013, cu modificările ulterioare, se prorogă cu 2 ani de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

alin. 2 Termenul prevăzut la *art. V din Legea nr. 270/2013, cu modificările ulterioare*, se prorogă până la data de 1 ianuarie 2017.

ART. III

Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 20 februarie 2007, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. După *art. 55* se introduce un nou articol, *art. 55¹*, cu următorul cuprins:

"Art. 55¹

alin. 1 În cazul **dizolvării consiliului local** în condițiile *art. 55 alin. 1 lit. a și b*, acesta se **reconstituie din membrii supleanți**, convocarea consilierilor supleanți fiind făcută de către prefect.

alin. 2 Ședința de reconstituire este legal întrunită dacă la aceasta participă un număr de membri supleanți mai mare decât jumătate plus unu din numărul total al consilierilor din consiliul local respectiv.

alin. 3 Prevederile *art. 30 alin. 2 - 5 și ale art. 31 - 35* se aplică corespunzător."

2. După *art. 99* se introduce un nou articol, *art. 99¹*, cu următorul cuprins:

"Art. 99¹

În cazul **dizolvării consiliului județean**, în condițiile *art. 55 alin. 1 lit. a și b*, acesta se **reconstituie din membrii supleanți**, prevederile *art. 55¹* aplicându-se corespunzător."

ART. IV

După *alin. 1 al art. 82 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 18 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare, se introduce un nou alineat, alin. 2, cu următorul cuprins:

"alin. 2 Prin excepție de la prevederile *alin. 1*, cu sumele aprobate prin hotărâre a Guvernului, din fondurile de rezervă bugetară și de intervenție la dispoziția Guvernului, precum și cu alte sume alocate de la bugetul de stat sau retrase prin acte normative, **se majorează, respectiv se diminuează bugetele locale prin decizie emisă de persoana care îndeplinește calitatea de ordonator principal de credite în condițiile art. 117 alin. 2 din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată, cu modificările și modificările ulterioare, cu avizul administrației județene a finanțelor publice.**"

ART. V

La *art. 495 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 688 din 10 septembrie 2015, după *lit. f* se introduce o nouă literă, *lit. g*, cu următorul cuprins:

"g) prin excepție de la prevederile *lit. f*, **nivelurile impozitelor și taxelor locale se aprobă prin dispoziție a primarului**, până la expirarea termenului prevăzut la *lit. f*, în cazul în care **consiliul local este dizolvat**, sau **prin decizie emisă de către secretarul unității administrativ-teritoriale** sau de către persoana desemnată în condițiile *art. 55 alin. 8¹ din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu avizul administrației județene a finanțelor publice până la expirarea termenului prevăzut la lit. f, în cazul în care consiliul local este dizolvat și primarul nu își poate exercita atribuțiile ca urmare a încetării sau suspendării mandatului în condițiile legii, ori în situația în care față de acesta au fost dispuse potrivit legii penale măsuri preventive, altele decât cele care determină suspendarea mandatului și care fac imposibilă exercitarea de către acesta a atribuțiilor prevăzute de lege. **Dispoziția primarului, respectiv decizia secretarului sau persoanei desemnate se aduc la cunoștință publică.**"*

ART. VI

O.U.G. nr. 63/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, precum și pentru stabilirea unor măsuri financiare, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 450 din 2 iulie 2010, aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 13/2011, cu modificările și completările ulterioare*, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alin. 4 al art. III se abrogă.

2. Alin. 5 și 8 - 11 ale art. III se modifică și vor avea următorul cuprins:

"alin. 5 Pentru reducerea cheltuielilor de personal și încadrarea în numărul maxim de posturi prevăzut la alin. 1 și 2, ordonatorii de credite ai bugetelor prevăzute la art. 1 alin. 2 din *Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare*, pot reduce numărul de posturi finanțate și, respectiv, pot disponibiliza, în condițiile legii, personalul aferent.

.....
alin. 8 În termen de 20 de zile de la publicarea ordinului ministrului dezvoltării regionale și administrației publice, prevăzut la alin. 11, în Monitorul Oficial al României, Partea I, prefectul comunică numărul maxim de posturi prevăzut la alin. 1 și 2, pe fiecare unitate/subdiviziune administrativ-teritorială. Comunicările se transmit, în format electronic, Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.

alin. 9 În situația nerespectării încadrării în numărul maxim de posturi, determinat potrivit alin. 1 și 2, **direcțiile generale regionale ale finanțelor publice/administrațiile județene ale finanțelor publice suspendă alimentarea cu cote defalcate din impozitul pe venit și sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, repartizate potrivit art. 33 din *Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare*, până la data la care autoritățile administrației publice locale fac dovada încadrării în prevederile prezentei ordonanțe de urgență.**

alin. 10 **Instituțiile prefectului și direcțiile generale regionale ale finanțelor publice/administrațiile județene ale finanțelor publice monitorizează încadrarea în numărul de posturi și raportează trimestrial Ministerului Finanțelor Publice** situații referitoare la modul de respectare a prevederilor legii de către instituțiile publice locale. În termen de 3 zile de la primirea situațiilor, Ministerul Finanțelor Publice le comunică, în format electronic, Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

alin. 11 Anual, prin ordin al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice, se revizuieste media numărului de locuitori prevăzută în tabelul 2 din anexă."

3. În anexă, după pct. 5 se introduce un nou punct, pct. 6, cu următorul cuprins:

"6. În cazul în care unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială a implementat proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile, care prevăd ca indicator de rezultat sau indicator de sustenabilitate postimplementare înființarea unor posturi, atunci numărul maxim al posturilor rezultat în urma aplicării prevederilor pct. 1 - 5, după caz, se suplimentează cu numărul de posturi prevăzut în proiecte."

ART. VII

La art. 4 alin. 1 din *Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată* în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 933 din 13 octombrie 2004, cu modificările și completările ulterioare, după lit. a se introduce o nouă literă, lit. a¹, cu următorul cuprins:

"a¹) **de președinții consiliilor județene, cu avizul prealabil al secretarului unității administrativ-teritoriale** sau al persoanei numite de către prefect în condițiile art. 55 alin. 8¹ din *Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, în situațiile excepționale în care lucrările se execută la imobile situate **pe raza unităților administrativ-teritoriale unde consiliul local este dizolvat și primarul nu își poate exercita atribuțiile:**

1. ca urmare a încetării sau suspendării mandatului în condițiile legii;

2. în situația în care față de primar au fost dispuse potrivit legii penale măsuri preventive, altele decât cele care determină suspendarea mandatului și care fac imposibilă exercitarea de către acesta a atribuțiilor prevăzute de lege;"

ART. VIII

Art. 1 și 2 din *O.U.G. nr. 126/2005 privind reprezentarea României sau a instituțiilor publice în fața Curții de Arbitraj Internațional a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 842 din 19 septembrie 2005, aprobată prin *Legea nr. 168/2006, cu modificările ulterioare*, se modifică și vor avea următorul cuprins:

"Art. 1

alin. 1 Reprezentarea României sau a instituțiilor publice în fața Curții de Arbitraj Internațional a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții sau în fața altui tribunal

arbitral internațional, atunci când prin cererile de arbitrare sunt invocate clauze care se referă la protecția reciprocă a investițiilor din tratatele internaționale la care România este parte, se realizează de către Ministerul Finanțelor Publice.

alin. 2 După pronunțarea hotărârilor arbitrale în litigiile prevăzute la *alin. 1*, Ministerul Finanțelor Publice asigură, dacă este cazul, reprezentarea României sau a instituțiilor publice în eventualele acțiuni judiciare dintr-un stat pe teritoriul căruia se inițiază o procedură de recunoaștere și/sau executare a acestora. În cazuri temeinic fundamentate, Guvernul poate stabili ca reprezentarea României sau a instituțiilor publice în eventualele acțiuni judiciare dintr-un stat pe teritoriul căruia se inițiază o procedură de recunoaștere și/sau executare a hotărârilor arbitrale pronunțate în litigiile prevăzute la *alin. 1* să se asigure de o altă instituție publică din subordinea/coordonarea sa.

alin. 3 Instituțiile sau autoritățile publice care au gestionat problematica ce face obiectul diferendului privind protecția reciprocă a investițiilor au obligația de a comunica informațiile și documentele solicitate de Ministerul Finanțelor Publice, atunci când acestea se află în posesia lor, precum și de a dispune toate măsurile legale pentru ca persoanele competente din cadrul acestora să acorde sprijinul necesar, conform atribuțiilor specifice, în vederea pregătirii apărărilor României de către avocații selectați, inclusiv prin participarea lor la audierile orale programate.

Art. 2

alin. 1 Pentru reprezentarea României sau a instituțiilor publice în fața Curții de Arbitraj Internațional a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții sau în fața altui tribunal arbitral internațional, Ministerul Finanțelor Publice selectează avocați, indiferent de forma de organizare a profesiei, din România sau din străinătate, specializați în litigii arbitrale investiționale internaționale, cu respectarea legislației privind achizițiile publice, și nominalizează arbitrii propuși de partea română în procedurile arbitrale în curs.

alin. 2 Plata cheltuielilor necesare reprezentării României în astfel de litigii, inclusiv plata arbitrilor desemnați de partea română în procedurile arbitrale și a celorlalte taxe arbitrale datorate, conform procedurilor arbitrale, se asigură din bugetul Ministerului Finanțelor Publice.

alin. 3 Eventualele sume de bani dispuse a fi plătite de România prin hotărâri judecătorești sau arbitrale pronunțate în legătură cu diferendele prevăzute la *art. 1 alin. 1 și 2* se suportă din bugetul Ministerului Finanțelor Publice, cu respectarea dreptului Uniunii Europene în materia ajutorului de stat, dacă este cazul.

alin. 4 Pentru asigurarea creditelor bugetare necesare pentru efectuarea plății sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești sau arbitrale, se autorizează Ministerul Finanțelor Publice să efectueze virări de credite bugetare pe parcursul întregului an bugetar, de la celelalte titluri de cheltuieli din cadrul aceleiași capitol sau de la alte capitole bugetare, prin derogare de la prevederile *art. 47 alin. 4 și 8 - 11 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare.*"

ART. IX

Ministerul Finanțelor Publice se subrogă în toate drepturile și obligațiile aferente litigiilor aflate pe rolul Curții de Arbitraj Internațional a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții sau pe rolul altui tribunal arbitral internațional, atunci când prin cererile de arbitrare sunt invocate clauze care se referă la protecția reciprocă a investițiilor din tratatele internaționale la care România este parte, cu excepția litigiilor în care au fost desemnate alte instituții publice pentru a asigura reprezentarea juridică până la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

ART. X

alin. 1 Activitatea de administrare fiscală a marilor contribuabili este realizată de Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili, structură cu personalitate juridică, înființată în subordinea Agenției Naționale de Administrare Fiscală. Organizarea și funcționarea se vor reglementa prin hotărârea Guvernului privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală.

alin. 2 Personalul Direcției Generale de Administrare a Marilor Contribuabili se preia în cadrul noii structuri a Direcției generale de administrare a marilor contribuabili, în limita numărului de posturi aprobat, în condițiile legii.

alin. 3 Încadrarea personalului în numărul de posturi aprobat și în noua structură organizatorică se face în termenele și cu procedura prevăzută de lege pentru fiecare categorie de personal.

alin. 4 Salarizarea personalului Direcției Generale de Administrare a Marilor Contribuabili se stabilește la nivelul de salarizare aferent funcțiilor din cadrul aparatului propriu al Agenției Naționale de

Administrare Fiscală sau, după caz, din instituțiile subordonate acestuia, în cazul în care nu există funcție similară.

ART. XI

Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, *cu modificările și completările ulterioare*, se completează după cum urmează:

1. După *alin. 1 al art. 286* se introduce un nou alineat, *alin. 1¹*, cu următorul cuprins:

"alin. 1¹ Prin excepție de la prevederile *alin. 1*, în anul universitar 2015 - 2016, în statele de funcții ale personalului didactic și de cercetare se pot efectua modificări cu privire la normele universitare ale persoanelor pentru care s-au dat aprobări conform *art. 362 alin. 8*."

2. După *alin. 7 al art. 362* se introduce un nou alineat, *alin. 8*, cu următorul cuprins:

"alin. 8 Prin excepție de la termenul prevăzut la *alin. 7*, senatele universitare ale instituțiilor de învățământ pot aproba, la propunerea consiliului de administrație, în anul universitar 2015 - 2016, continuarea raporturilor juridice de muncă, pentru persoanele aflate sub incidența prevederilor *alin. 1 - 6*, în funcție de gradul de îndeplinire de către acestea a obligațiilor aferente programelor de studii doctorale."

ART. XII

Prin derogare de la prevederile *art. 6 alin. 2 și alin. 6 - 8, art. 10 alin. 1 - 3, art. 11 alin. 2, art. 12 alin. 1 - 3 și 5, art. 13, art. 13¹ alin. 2 - 4, art. 14 alin. 1 și 3, art. 14¹ alin. 2¹, 3, 5 și 6, art. 15 alin. 2 și 3, art. 16¹ alin. 4 - 6, art. 17 alin. 1 și 2, art. 18 alin. 2 lit. a, art. 20 alin. 2 și 3, art. 20¹ alin. 1 și 3, art. 26² alin. 2, art. 28 alin. 2, 4 și 5, art. 28¹ alin. 1 lit. a și b, alin. 2 lit. a și alin. 4 lit. b și alin. 8 și art. 30 alin. 1 din Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare*, în situația prevăzută la *art. 55 alin. 8 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, **operațiunile administrative sunt îndeplinite de către secretarul unității administrativ-teritoriale**, iar în situația prevăzută la *art. 55 alin. 8¹ din Legea nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, **operațiunile administrative sunt îndeplinite de către persoana numită de prefect**, în condițiile legii, acestea putând emite decizii, după caz.

ART. XIII

Prin derogare de la prevederile *art. 15 alin. 1 și 3, art. 16, art. 20, art. 21, art. 23 alin. 1, 3 și 4, art. 24 alin. 2 și 4, art. 25 alin. 1, 3 și 6, art. 27 alin. 6, art. 28 alin. 3, art. 29 alin. 4 - 7, art. 33, art. 41 alin. 1 și art. 42 alin. 2 din Legea nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, în situația prevăzută la *art. 55 alin. 8 din Legea nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, operațiunile administrative sunt îndeplinite de către secretarul unității administrativ-teritoriale, iar în situația prevăzută la *art. 55 alin. 8¹ din Legea nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, operațiunile administrative sunt îndeplinite de către persoana numită de prefect, în condițiile legii, acestea putând emite decizii, după caz.

ART. XIV

Prin derogare de la prevederile *art. 14 alin. 4 și 5, art. 17 alin. 1 și 3 - 7, art. 19 alin. 2, 3, 5 și 6, art. 21 alin. 5, art. 23 alin. 5, art. 25 alin. 1, 2 și 5, art. 27 alin. 3, art. 27¹ alin. 1, art. 30 alin. 2 și 5, art. 31 alin. 2 - 4, art. 33 alin. 1 lit. a și b și alin. 2 lit. b și art. 35 din O.U.G. nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, aprobată prin Legea nr. 92/2012, cu modificările și completările ulterioare*, în situația prevăzută la *art. 55 alin. 8 din Legea nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, **operațiunile administrative sunt îndeplinite de către secretarul unității administrativ-teritoriale**, iar în situația prevăzută la *art. 55 alin. 8¹ din Legea nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, **operațiunile administrative sunt îndeplinite de către persoana numită de prefect**, în condițiile legii, acestea putând emite decizii, după caz.

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

H.G. nr. 791 din 23 septembrie 2015

privind modificarea și completarea H.G. nr. 400/2014 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2014 - 2015

Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 727 din 28 septembrie 2015

ART. 1

H.G. nr. 400/2014 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2014 - 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 366 din 19 mai 2014, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La art. 16 alin. 2, lit. b se modifică și va avea următorul cuprins:

"b) să raporteze în vederea decontării caselor de asigurări de sănătate/Casei Naționale de Asigurări de Sănătate cu care se află în relații contractuale, facturile pentru serviciile prevăzute la lit. a însoțite de copii ale documentelor care au deschis dreptul la servicii medicale, medicamente și dispozitive medicale și, după caz, de documentele justificative/documentele însoțitoare, la tarifele/prețurile de referință stabilite pentru cetățenii români asigurați."

2. După art. 20 se introduce un nou articol, art. 20¹, cu următorul cuprins:

"Art. 20¹

alin. 1 Pentru punerea în aplicare a O.U.G. nr. 35/2015 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe, casele de asigurări de sănătate contractează cu unitățile sanitare publice o sumă corespunzătoare aplicării unui factor de corecție la valoarea aferentă serviciilor medicale realizate și validate în luna precedentă la nivelul fiecărui furnizor; factorul de corecție este procentul determinat prin raportarea influențelor financiare conform prevederilor O.U.G. nr. 35/2015 aplicabile unităților sanitare publice la valoarea aferentă serviciilor medicale realizate și validate în luna precedentă la nivelul fiecărui furnizor.

alin. 2 Fiecare unitate sanitară publică depune pentru contractare o solicitare însoțită de documentele justificative pentru punerea în aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 35/2015.

alin. 3 Casele de asigurări de sănătate încheie un singur contract cu fiecare unitate sanitară publică cu care are încheiate contracte pentru furnizare de servicii medicale; modelul de contract este prevăzut în norme.

alin. 4 Casele de asigurări de sănătate decontează lunar, la termenul prevăzut în contract, suma realizată în luna precedentă, dar nu mai mult de suma contractată stabilită potrivit prevederilor alin. 1."

alin. 3. În anexa nr. 1, la cap. II lit. G punctul 2, după subpunctul 2.7 se introduce un nou subpunct, subpunctul 2.8, cu următorul cuprins:

"2.8. transportul dus-întors, la laboratorul de investigații paraclinice și de la laborator la domiciliu, pentru asigurații imobilizați la pat, pentru efectuare de investigații medicale paraclinice în ambulatoriu recomandate de medicii de familie sau de medicii de specialitate din ambulatoriul de specialitate clinic aflați în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate."

alin. 4. În anexa nr. 1, la cap. II, în tabelul de la lit. H, numărul curent 20 se abrogă.

alin. 5. În anexa nr. 1, la cap. II, în tabelul de la lit. H, numărul curent 33 se modifică și va avea următorul cuprins:

"33.	Ventilație noninvazivă****)	
	****) Se efectuează sub supravegherea medicului pneumolog cu atestat în	
	Managementul general, clinic și terapeutic al tulburărilor respiratorii	
	din timpul somnului - Somnologie poligrafie, în Managementul general,	
	clinic și terapeutic al tulburărilor respiratorii din timpul somnului -	
	Somnologie poligrafie, polisomnografie și titrare CPAP/BiPAP și în	
	Managementul general, clinic și terapeutic al tulburărilor respiratorii	
	- Ventilație noninvazivă, a medicului cu specialitatea anestezie și	
	terapie intensivă, a medicului specialist de medicină de urgență, care	
	își desfășoară activitatea într-o formă legală la furnizorul de	
	îngrijiri medicale la domiciliu/îngrijiri paliative la domiciliu."	

6. În anexa nr. 1, la cap. III lit. F, pnct. 1 se modifică și va avea următorul cuprins:

"1. Pacienții din statele membre ale Uniunii Europene/Spațiului Economic European/Confederația Elvețiană, titulari de card european de asigurări sociale de sănătate, în perioada de valabilitate a cardului, beneficiază de serviciile prevăzute la cap. I lit. C, precum și de serviciile medicale de chimioterapie

acordate în regim de spitalizare de zi prevăzute în norme. Pentru aceste servicii medicale, furnizorii de servicii medicale spitalicești nu solicită bilet de internare."

7. În anexa nr. 2, la art. 138, după alin. 1 se introduce un nou alineat, alin. 1¹, cu următorul cuprins:

"alin. 1¹ Medicamentele în tratamentul ambulatoriu ce fac obiectul contractelor cost-volum-rezultat se eliberează de către farmaciile aflate în relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate, în baza unor acte adiționale încheiate în acest sens. Încheie acte adiționale cu farmaciile pentru eliberarea acestor medicamente numai casele de asigurări de sănătate care se află în relație contractuală cu medicii care pot prescrie, conform prevederilor legale în vigoare, medicamentele ce fac obiectul contractelor cost-volum-rezultat."

8. În anexa nr. 2, la art. 141, lit. a, r, ș, aa și ab se modifică și vor avea următorul cuprins:

"a) să se aprovizioneze continuu cu medicamentele corespunzătoare DCI-urilor prevăzute în listă, cu prioritate cu medicamentele ale căror prețuri pe unitatea terapeutică sunt mai mici sau egale cu prețul de referință - pentru medicamentele din sublistele A, B, C - secțiunile C1 și C3 și din sublista D;

.....
r) să depună, în luna următoare celei pentru care s-au eliberat medicamentele cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu, inclusiv pentru medicamentele ce fac obiectul contractelor cost-volum, documentele necesare în vederea decontării pentru luna respectivă, până la termenul prevăzut în contractul de furnizare de medicamente; pentru medicamentele aferente contractelor cost-volum-rezultat, furnizorii au obligația să depună, în luna următoare celei pentru care s-au eliberat medicamentele respective, numai borderourile centralizatoare și prescripțiile medicale off-line, urmând ca facturile să se transmită/să se depună la casa de asigurări de sănătate în vederea decontării până la termenul prevăzut în contract, în luna următoare celei în care s-a finalizat evaluarea rezultatului medical; facturile se vor întocmi numai pentru prescripțiile medicale aferente pacienților pentru care s-a obținut rezultatul medical, conform datelor puse la dispoziție de casa de asigurări de sănătate;

.....
ș) să elibereze medicamentele din sublistele A, B, C - secțiunile C1 și C3 și din sublista D, ale căror prețuri pe unitatea terapeutică sunt mai mici sau egale cu prețul de referință, cu excepția cazurilor în care medicul prescrie medicamentele pe denumire comercială sau la cererea asiguratului. În cazul în care medicamentele eliberate au preț pe unitatea terapeutică mai mare decât prețul de referință, farmacia trebuie să obțină acordul informat și în scris al asiguratului/primitorului pe prescripție - componenta eliberare. În cazul în care medicamentele eliberate în cadrul aceleiași DCI au prețul de vânzare cu amănuntul mai mare decât prețul de referință, farmacia trebuie să obțină acordul informat și în scris al asiguratului/primitorului pe prescripție - componenta eliberare;

.....
aa) să întocmească evidențe distincte pentru medicamentele acordate și decontate din bugetul Fondului pentru pacienții din statele membre ale Uniunii Europene/Spațiului Economic European/Confederația Elvețiană, titulari ai cardului european de asigurări sociale de sănătate, respectiv beneficiari ai formularelor/documentelor europene emise în baza *Regulamentului (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială* și să transmită caselor de asigurări de sănătate cu care se află în relații contractuale, odată cu raportarea lunară conform lit. r, copii ale documentelor care au deschis dreptul la medicamente;

ab) să întocmească evidențe distincte pentru medicamentele acordate și decontate din bugetul Fondului pentru pacienții din statele cu care România a încheiat acorduri, înțelegeri, convenții sau protocoale internaționale cu prevederi în domeniul sănătății, care au dreptul și beneficiază de medicamente cu sau fără contribuție personală acordate pe teritoriul României, și să transmită caselor de asigurări de sănătate cu care se află în relații contractuale, odată cu raportarea lunară conform lit. r, copii ale documentelor care au deschis dreptul la medicamente;"

9. În anexa nr. 2, la art. 141, după lit. af se introduce o nouă literă, lit. a, cu următorul cuprins:

"ag) să elibereze conform prevederilor legale în vigoare și să întocmească evidențe distincte în condițiile prevăzute în norme pentru medicamentele care fac obiectul contractelor cost-volum/cost-volum-rezultat."

10. În anexa nr. 2, la art. 142, lit. d se modifică și va avea următorul cuprins:

"d) să încaseze de la asigurați contribuția personală reprezentând diferența dintre prețul de vânzare cu amănuntul și suma corespunzătoare aplicării procentului de compensare a medicamentelor corespunzătoare DCI-urilor prevăzute în sublistele A, B și D asupra prețului de referință, respectiv diferența dintre prețul de vânzare cu amănuntul și prețul de referință al medicamentelor, decontată de casele de asigurări de sănătate;"

11. În anexa nr. 2, la art. 144, alin. 2 și 5 se modifică și vor avea următorul cuprins:

"alin. 2 Procentul de compensare a medicamentelor corespunzătoare DCI-urilor prevăzute în sublista A este de 90% din prețul de referință, a celor din sublista B este de 50% din prețul de referință, a celor din sublista D este de 20% din prețul de referință, iar a celor din secțiunile C1 și C3 din sublista C este de 100% din prețul de referință.

.....
alin. 5 Lista prețurilor de referință pe unitate terapeutică aferente medicamentelor - denumiri comerciale din catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România (CANAMED), aprobat prin ordin al ministrului sănătății, elaborată de Casa Națională de Asigurări de Sănătate, și metoda de calcul pentru sublistele A, B, D și C - secțiunile C1 și C3 din sublistă se aprobă prin ordin al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate. În listă se cuprind prețurile de referință aprobate prin ordin al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate. Pentru medicamentele autorizate, care au primit preț și au fost listate în CANAMED, deținătorul de autorizație de punere pe piață este obligat să asigure medicamentul pe piață în cantități suficiente pentru asigurarea nevoilor de consum ale pacienților, de la data avizării prețului."

12. În anexa nr. 2, la art. 144, după alin. 9 se introduce un nou alineat, alin. 9¹, cu următorul cuprins:

"alin. 9¹ Pentru contractele cost-volum-rezultat, după expirarea perioadei necesare acordării tratamentului și a celei pentru evaluarea rezultatului medical prevăzute în cuprinsul contractelor, casele de asigurări de sănătate decontează medicamentele care fac obiectul acestor contracte, cu excepția celor prevăzute la art. 12 alin. 8 din O.U.G. nr. 77/2011 privind stabilirea unor contribuții pentru finanțarea unor cheltuieli în domeniul sănătății, aprobată prin Legea nr. 184/2015, cu modificările și completările ulterioare, în termen de 60 de zile de la validarea facturii."

13. În anexa nr. 2, la art. 144, după alin. 10 se introduce un nou alineat, alin. 11, cu următorul cuprins:

"alin. 11 Pentru contractele cost-volum-rezultat durata maximă de verificare a prescripțiilor medicale prevăzute la alin. 9¹ nu poate depăși 30 de zile calendaristice de la data depunerii/transmiterii acestora, după caz, de către farmacie la casa de asigurări de sănătate. Prescripțiile medicale on-line se păstrează de către farmacii și se vor prezenta casei de asigurări de sănătate doar la solicitarea acesteia. În situația în care, ca urmare a verificării de către casa de asigurări de sănătate, se constată unele erori materiale în borderourile centralizatoare de raportare, acestea pot fi corectate de furnizor în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la data comunicării de către casa de asigurări de sănătate a respectivelor erori constatate; comunicarea se face de către casa de asigurări de sănătate în format electronic."

14. În anexa nr. 2, la art. 145, partea introductivă a alin. 1 și lit. a se modifică și vor avea următorul cuprins:

"Art. 145

alin. 1 Modalitățile de prescriere, de eliberare și de decontare a medicamentelor cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu se stabilesc prin norme. Medicii prescriu medicamentele sub forma denumirii comune internaționale - DCI, iar în cazuri justificate medical, precum și în cazul produselor biologice și al medicamentelor ce fac obiectul contractelor cost-volum/cost-volum-rezultat, prescrierea se face pe denumirea comercială, cu precizarea pe prescripție și a denumirii comune internaționale - DCI corespunzătoare. Cu excepția cazurilor în care medicul recomandă o anumită denumire comercială, recomandarea farmacistului pentru denumirile comerciale aferente DCI prescrise de medic se face în ordinea crescătoare a prețului, începând cu medicamentul cel mai ieftin din cadrul DCI respective. Pentru bolile cronice, medicii pot prescrie unui asigurat medicamente cu și fără contribuție personală, cu respectarea următoarelor condiții:

a) pentru sublistele A, B și D - o prescripție/mai multe prescripții lunar, care să nu depășească cumulativ 7 medicamente diferite pe toate prescripțiile aferente unei luni. Valoarea totală a medicamentelor din sublista B, calculată la nivelul prețului de referință, este de până la 330 lei pe lună;"

15. În anexa nr. 2, la art. 145, alin. 5 se modifică și va avea următorul cuprins:

"alin. 5 Pe același formular de prescripție se pot înscrie medicamente din subliste diferite. Farmaciile întocmesc un borderou centralizator cu evidență distinctă pentru fiecare sublistă, în care sunt evidențiate distinct:

a) medicamentele corespunzătoare DCI-urilor aferente grupelor de boli cronice aprobate prin comisiile de experți ai Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, pentru care medicul utilizează formulare de prescripție distincte;

b) medicamentele prescrise de medicul de familie ca urmare a scrisorii medicale de la medicul de medicina muncii, pentru care medicul utilizează formulare de prescripție distincte;

c) medicamentele din rețetele eliberate pentru titularii de card european;

d) medicamentele din rețetele eliberate pentru pacienții din statele cu care România a încheiat acorduri, înțelegeri, convenții sau protocoale internaționale cu prevederi în domeniul sănătății;

e) medicamentele din rețetele eliberate pentru titularii de formulare europene."

16. În anexa nr. 2, la art. 145, după alin. 5 se introduc două noi alineate, alin. 5¹ și 5², cu următorul cuprins:

"alin. 5¹ Borderoul centralizator prevăzut la alin. 5 nu cuprinde medicamentele corespunzătoare DCI-urilor pentru care au fost încheiate contracte cost-volum/cost-volum-rezultat și nici medicamentele corespunzătoare DCI-urilor din sublista B pentru pensionarii care beneficiază de prescripții în condițiile prevăzute la art. 144 alin. 3, în condițiile prevăzute în norme, pentru care medicul utilizează formulare de prescripție distincte, iar farmacia completează borderouri distincte.

alin. 5² Borderoul centralizator pentru medicamentele corespunzătoare DCI-urilor pentru care au fost încheiate contracte cost-volum, precum și borderoul centralizator pentru medicamentele corespunzătoare DCI-urilor pentru care au fost încheiate contracte cost-volum-rezultat cuprind distinct medicamentele pentru fiecare sublistă, cu evidențierea medicamentelor din rețetele eliberate pentru titularii de card european, medicamentelor din rețetele eliberate pentru pacienții din statele cu care România a încheiat acorduri, înțelegeri, convenții sau protocoale internaționale cu prevederi în domeniul sănătății și medicamentelor din rețetele eliberate pentru titularii de formulare europene, precum și medicamentelor corespunzătoare DCI-urilor din sublista B pentru pensionarii care beneficiază de prescripții în condițiile prevăzute la art. 144 alin. 3, după caz."

17. În anexa nr. 2, la articolul 145, alin. 7 se modifică și va avea următorul cuprins:

"alin. 7 Perioadele pentru care pot fi prescrise medicamentele sunt de maximum 7 zile în afecțiuni acute, de până la 8 - 10 zile în afecțiuni subacute și de până la 30 - 31 de zile pentru bolnavii cu afecțiuni cronice. Pentru bolnavii cu boli cronice stabilizate și cu schemă terapeutică stabilă, medicii de familie/medicii de specialitate din specialitățile clinice aflați în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate pot prescrie medicamente pentru o perioadă de până la 90/91/92 de zile, perioada fiind stabilită de comun acord de medicul prescriptor și cu asiguratul beneficiar al prescripției medicale. Asigurații respectivi nu mai beneficiază de o altă prescripție medicală pentru boala cronică respectivă pentru perioada acoperită de prescripția medicală. Perioada pentru care pot fi prescrise medicamentele ce fac obiectul contractelor cost-volum/cost-volum-rezultat este de până la 30 - 31 zile."

18. În anexa nr. 2, la art. 147, partea introductivă a alin. 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

"alin. 2 În cazul în care se constată nerespectarea de către o farmacie/oficină locală de distribuție a obligațiilor prevăzute la art. 141 lit. a - f, h, j - x, z - ab, ae și ag se aplică următoarele sancțiuni:".

19. În anexa nr. 2, după art. 172¹ se introduce un nou articol, art. 172², cu următorul cuprins:

"Art. 172²

Furnizorii de servicii medicale și furnizorii de dispozitive medicale aflați în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate au obligația să transmită în platforma informatică din asigurările de sănătate, serviciile medicale/dispozitivele medicale din pachetul de bază și pachetul minimal furnizate/eliberate - altele decât cele transmise în platforma informatică a asigurărilor de sănătate în condițiile art. 3 lit. aq, art. 24 lit. am, art. 42 lit. am, art. 59 lit. ae, art. 74 lit. am, art. 92 alin. 1 lit. f, art. 119 lit. ab, art. 130 lit. af, art. 153 lit. ș, în maximum 72 de ore de la momentul acordării serviciilor medicale/eliberării dispozitivelor medicale, pentru serviciile acordate/dispozitivele eliberate în luna pentru care se face raportarea, în condițiile prevăzute în norme; asumarea serviciilor medicale acordate/dispozitivelor medicale eliberate se face prin semnătură electronică extinsă potrivit dispozițiilor

Legii nr. 455/2001, republicată. În situația nerespectării acestei obligații, serviciile medicale și dispozitivele medicale nu se decontează furnizorilor de către casele de asigurări de sănătate."

ART. II

Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 1 octombrie 2015.

ORDINE emise de
ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
ministrul dezvoltării regionale și administrației publice,
ministrul fondurilor europene,
ministrul finanțelor publice

***Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1997 din 10 septembrie 2015
privind aprobarea Manualului de procedură specifică pentru evaluarea, selectarea și
contractarea cererilor de finanțare pentru proiecte aferente submăsurilor, măsurilor și
schemelor de ajutor de stat sau de minimis aferente Programului Național de Dezvoltare
Rurală 2014 - 2020***

Publicat în Monitorul Oficial al României nr. 731 și nr. 731 bis din 30 septembrie 2015

Art. 1

Se aprobă **Lista manualelor de proceduri aferente activității specifice Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale**, numită în continuare AFIR, prevăzută în *anexa nr. 1*.

Art. 2

Se aprobă **Manualul de procedură pentru evaluarea, selectarea și contractarea cererilor de finanțare pentru proiecte aferente submăsurilor, măsurilor și schemelor de ajutor de stat sau de minimis aferente Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020**, cod manual M01-01, versiunea 02, prevăzută în *anexa nr. 2*.

Art. 3

*Anexele nr. 1 și 2** fac parte integrantă din prezentul ordin.

* *Anexele nr. 1 și 2* au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 731 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome "Monitorul Oficial", București, șos. Panduri nr. 1.

Art. 4

La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă prevederile *Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1.725/2015 privind aprobarea Manualului de procedură pentru evaluarea, selectarea și contractarea cererilor de finanțare pentru proiecte aferente submăsurilor, măsurilor și schemelor de ajutor de stat sau de minimis aferente Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020*, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 553 din 24 iulie 2015.

Art. 5

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

***Ordinul comun al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 490 din
12 august 2015, al ministrului fondurilor europene nr. 2579 din 2 septembrie 2015 și al
ministrului finanțelor publice nr. 1144 din 21 septembrie 2015
pentru modificarea anexei nr. 2 la Ordinul ministrului administrației și internelor și al
ministrului finanțelor publice nr. 712/634/2009 privind aprobarea cheltuielilor eligibile
în cadrul axelor prioritare 1, 2 și 3 ale Programului operațional "Dezvoltarea capacității
administrative"***

Publicat în Monitorul Oficial al României nr. 731 și nr. 731 bis din 30 septembrie 2015

ART. I

În anexa nr. 2 - Lista cheltuielilor eligibile în cadrul axei prioritare 3 a Programului operațional "Dezvoltarea capacității administrative" la *Ordinul ministrului administrației și internelor și al ministrului finanțelor publice nr. 712/634/2009 privind aprobarea cheltuielilor eligibile în cadrul axelor prioritare 1, 2 și 3 ale Programului operațional "Dezvoltarea capacității administrative", publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 268 din 24 aprilie 2009, cu modificările ulterioare, punctele 1.1 și 2.10 se modifică și vor avea următorul cuprins:*

1.1. Cheltuieli de salarizare și cheltuieli aferente orelor suplimentare, conform fișei de pontaj, efectuate în scopul implementării programului operațional, precum și contribuțiile salariale aferente suportate de către angajator și angajat, pentru personalul angajat în cadrul Autorității de management (AM), acordate în conformitate cu legislația națională în vigoare.

.....
2.10. Cheltuieli pentru organizarea și/sau participarea la evenimente de genul conferințe, seminare, ateliere de lucru, reuniuni de lucru, cursuri de instruire, activități transnaționale:

a) cheltuieli pentru organizarea de evenimente de genul conferințe, seminare, ateliere de lucru, reuniuni de lucru, cursuri de instruire, activități transnaționale, reuniuni ale Comitetului de monitorizare, pentru personalul AM, personalul din alte direcții ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice implicat în gestionarea PO DCA sau care asigură activități-suport în gestionarea PO DCA, pentru membrii Comitetului de monitorizare a PO DCA, beneficiarii și potențialii beneficiari ai PO DCA și pentru publicul larg;

b) cheltuieli pentru participarea la evenimente de genul conferințe, seminare, ateliere de lucru, reuniuni de lucru, cursuri de instruire, activități transnaționale pentru personalul AM, personalul din alte direcții ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice implicat în gestionarea PO DCA sau care asigură activități-suport în gestionarea PO DCA."

ART. II

În tot cuprinsul ordinului, sintagma "Ministerul Administrației și Internelor" se înlocuiește cu sintagma "Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice".

ART. III

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 776 din 30 septembrie 2015

pentru modificarea Ordinului ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 496/2015 privind contravaloarea alocației valorice a normei de hrană acordată personalului poliției locale

Publicat în Monitorul Oficial al României nr. 737 din 1 octombrie 2015

ART. I

Art. 1 din Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 496/2015 privind contravaloarea alocației valorice a normei de hrană acordată personalului poliției locale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 215 din 31 martie 2015, cu modificările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. I

Începând cu 1 octombrie 2015, contravaloarea alocației valorice a normei de hrană, stabilită în conformitate cu prevederile *H.G. nr. 171/2015 privind stabilirea metodologiei și a regulilor de aplicare a drepturilor prevăzute la art. 35¹ alin. 1 din Legea poliției locale nr. 155/2010*, este:

a) norma nr. 1, potrivit *anexei nr. 1 la O.G. nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, republicată, cu modificările și completările ulterioare* - 25 lei/zi;

b) norma nr. 6, potrivit *anexei nr. 1 la O.G. nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare* - 32 lei/zi;

c) norma nr. 12 "B", potrivit *anexei nr. 1 la O.G. nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare* - 5 lei/zi."

ART. II

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

HOTĂRĂRI ALE CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 19 mai 2015 pronunțată în cauza Ștefan Angelescu și alții împotriva României

Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 732 din 30 septembrie 2015

Cererile nr. 30.198/04, 30.200/04, 3.484/05 și 36.298/07

Strasbourg
DEFINITIVĂ

Această versiune a fost rectificată la 10 ianuarie 2012 în temeiul *art. 81 din Regulamentul Curții.*

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

În Cauza Ștefan Angelescu și alții împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-un comitet compus din Ján Šikuta, președinte, Ineta Ziemele, Kristina Pardalos, judecători, și Marialena Tsirli, grefier adjunct de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 31 mai 2011,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată.

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află patru cereri (nr. 30.198/04, 30.200/04, 3.484/05 și 36.298/07) îndreptate împotriva României, prin care patru resortisanți români au sesizat Curtea în temeiul *art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția)*. Detaliile referitoare la reclamanți, inclusiv data depunerii cererilor și data comunicării acestora către Guvern, sunt prezentate în tabelul atașat ca anexă la prezenta hotărâre. Guvernul român (Guvernul) a fost reprezentat de agentul său guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

2. În conformitate cu *Protocolul nr. 14*, după informarea guvernului pârât, cererile au fost repartizate unui comitet format din trei judecători.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

3. Cererile se referă la neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în litigiile dintre reclamanți și autoritățile statului responsabile pentru calcularea și plata pensiilor.

4. Prin hotărâri definitive pronunțate de instanțele interne între 19 martie 2002 și 3 martie 2005, acțiunile civile formulate de reclamanți au fost admise, iar autoritățile cu competențe în domeniul pensiilor au fost obligate să recalculeze pensiile reclamanților astfel încât să includă indemnizații suplimentare (toate cererile) și să emită decizii de pensionare noi în acest sens (toate cererile, cu excepția Cererii nr. 36.298/07, în cazul căreia recalcularea s-ar fi putut pune în aplicare fără emiterea în mod necesar a unei noi decizii). În pofida eforturilor reclamanților ca hotărârile să fie puse în executare, ca de exemplu inițierea unor proceduri de executare silită și formularea a numeroase petiții către autoritățile competente, toate hotărârile au rămas neexecutate sau au fost executate cu întârziere (Cererea nr. 3.484/05). Detaliile privind obiectul cauzelor, datele de referință pentru începutul și sfârșitul procedurilor și întârzierile în executarea hotărârilor sunt precizate în tabelul anexat.

II. Dreptul și practica interne relevante și documentele europene relevante

A. Dreptul și practica interne relevante

5. Dreptul intern relevant privind punerea în executare a hotărârilor definitive, și anume fragmente din *Codul de procedură civilă* și *Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești*, este prezentat pe scurt în hotărârea Curții pronunțată în Cauza Topciov împotriva României [(dec.), nr. 17369/02, 15 iunie 2006].

B. Rezoluția 1787 (2011) a Adunării Parlamentare a Consiliului European, intitulată: Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului

6. La 26 ianuarie 2011, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a adoptat această rezoluție, prin care se ia act cu îngrijorare de existența continuă, în unele dintre statele membre, a unor deficiențe sistemice majore care produc un număr mare de constatări repetate de încălcări ale Convenției. În acest sens, Adunarea a cerut României să abordeze prioritar problema nepunerii în executare a hotărârilor definitive ale instanțelor.

ÎN DREPT

I. Cu privire la conexarea cererilor

7. Având în vedere obiectul similar al cererilor, Curtea consideră adecvată conexarea acestora într-o singură hotărâre.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1

8. Reclamanții s-au plâns că prin neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor le-a fost încălcat dreptul de acces la o instanță, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, și, de asemenea, dreptul de proprietate, astfel cum este prevăzut la *art. 1 din Protocolul 1 la Convenție*. În măsura în care sunt relevante, aceste articole sunt formulate după cum urmează:

Art. 6 § 1

"Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil [...], de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]"

Art. 1 din Protocolul nr. 1

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor."

A. Cu privire la admisibilitate

9. Curtea constată că aceste capete de cerere nu sunt în mod vădit nefondate în sensul *art. 35 § 3 din Convenție*. De asemenea, Curtea subliniază că acestea nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie să fie declarate admisibile.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

10. Guvernul consideră că autoritățile române au adoptat toate măsurile necesare pentru a pune în executare hotărârile judecătorești definitive pronunțate în cauzele reclamanților.

11. În Cererea nr. 30.198/04, Guvernul a declarat că, întrucât recalcularea pensiei reclamantului, astfel cum a fost dispusă de instanțele interne, a condus la o pensie mai mică decât cea pe care reclamantul o primea deja, autoritatea cu competențe în domeniul pensiilor a decis să continue să-i plătească pensia anterioară fără emiterea unei noi decizii de pensionare. Reclamantul a contestat acest argument, menționând că raportul de expertiză prezentat în cursul procedurii judiciare interne finalizate cu hotărârea rămasă neexecutată a constatat o creștere importantă a cuantumului pensiei.

12. În Cererea nr. 30.200/04 Guvernul a susținut că o nouă decizie de pensionare a fost emisă reclamantului, astfel cum a dispus instanța internă. Cu toate acestea, nu a prezentat Curții copii ale documentului respectiv. Reclamantul a contestat această afirmație.

13. În Cererea nr. 3.484/05, Guvernul a recunoscut executarea cu întârziere a hotărârii judecătorești definitive, dar a menționat că este justificată de faptul că autoritățile cu competențe în domeniul pensiilor au avut o viziune diferită asupra recalculării pensiei reclamantului față de cea reținută de instanța națională. Reclamantul a susținut că aceasta nu este o justificare rezonabilă pentru executarea cu întârziere a hotărârii.

14. În Cererea nr. 36.298/07, Guvernul a declarat că hotărârea din 1 septembrie 2004 a fost executată integral până la 15 iulie 2005 și, prin urmare, hotărârea din 30 noiembrie 2006 a rămas fără domeniu de aplicare. Reclamantul a contestat această declarație, subliniind că prin hotărârea din 30 noiembrie 2006, care a fost ulterioară plății din 15 iulie 2005, a fost evaluată situația actualizată invocată de Guvern și s-a reținut că autoritățile nu și-au îndeplinit în totalitate obligația de a pune în executare hotărârea din 1 septembrie 2004.

2. Motivarea Curții

15. Curtea reamintește că executarea unei hotărâri definitive pronunțate de orice instanță trebuie considerată ca parte integrală din "proces" în scopul *art. 6 din Convenție* (a se vedea *Hornsby împotriva Greciei*, nr. 18.357/91, pct. 40, 19 martie 1997). De asemenea, Curtea reamintește jurisprudența sa extinsă privind neexecutarea sau executarea cu întârziere a hotărârilor interne definitive (a se vedea, printre altele, *Tacea împotriva României*, nr. 746/02, 29 septembrie 2005; *Dragne și alții împotriva României*, nr. 7.8047/01, 7 aprilie 2005; *Orha împotriva României*, nr. 1.486/02, 12 octombrie 2006, sau *Metaxas împotriva Greciei*, nr. 8.415/02, 27 mai 2004).

16. Curtea a constatat, în mod frecvent, încălcări ale *art. 6 § 1 din Convenție* și ale *art. 1 din Protocolul nr. 1* în cauze care au ridicat probleme similare celor din speță (a se vedea *Dragne și alții împotriva României*, citată anterior, sau *Musteață și alții împotriva României*, nr. 67.344/01, 10.772/04, 14.819/04, 14.025/05 și 23.596/06, 6 octombrie 2009).

17. De asemenea, Curtea observă că hotărârile pronunțate în prezentele cauze dispuneau ca autoritățile cu competențe în domeniul pensiilor să recalculeze pensiile reclamanților care, în toate cazurile, așa cum au reținut instanțele interne, trebuia să conducă la un quantum mai mare al pensiei. Prin urmare, Curtea consideră că hotărârile respective constituie "bunuri" în sensul *art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție* (a se vedea *Gavrileanu împotriva României*, nr. 18.037/02, pct. 52, 22 februarie 2007).

18. După ce a examinat elementele care i-au fost prezentate, Curtea observă că Guvernul nu a expus niciun fapt sau argument care să o poată convinge că ar trebui să ajungă, în aceste spețe, la o concluzie diferită de cea adoptată în cauzele menționate anterior, la *pct. 15 și 16*. Ținând seama de complexitatea procedurilor de executare, comportamentul părților și natura reparațiilor, autoritățile nu au depus toate eforturile necesare pentru a executa integral și în timp util hotărârile pronunțate în favoarea reclamanților.

19. Considerentele anterioare sunt suficiente pentru a-i permite Curții să concluzioneze că au fost încălcate *art. 6 § 1 din Convenție* și *art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție* în toate cererile.

III. Cu privire la celelalte pretense încălcări ale Convenției

20. Reclamanții s-au plâns, de asemenea, în temeiul *art. 6 § 1 din Convenție* de caracterul inechitabil al unor proceduri și de neexecutarea altor hotărâri interne (cererile nr. 30.198/04, 30.200/04 și 3.484/05). De asemenea, unul dintre reclamanți s-a plâns, în temeiul *art. 1 din Protocolul nr. 1* coroborat cu *art. 14 din Convenție*, că a fost discriminat față de alte persoane aflate într-o situație similară, care au primit pensii mai mari (Cererea nr. 36.298/07).

21. Totuși, în lumina tuturor elementelor de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la aspectele invocate, Curtea constată că acestea nu indică nicio aparentă încălcare a drepturilor și a libertăților prevăzute în Convenție sau în protocoalele la aceasta.

22. Rezultă că această parte a capetelor de cerere este în mod vădit nefondată și trebuie respinsă în temeiul *art. 35 § 3 și art. 35 § 4 din Convenție*.

IV. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

23. *Art. 41 din Convenție* prevede:

"Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă."

A. Prejudiciu

24. Reclamanții au prezentat următoarele pretenții cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material (indemnizații de pensionare suplimentare despre care reclamanții consideră că ar trebui să le fie acordate, astfel cum au fost calculate de aceștia potrivit deciziilor judecătorești interne) și cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral:

Nr.	Cererea nr.	Prejudiciu material	Prejudiciu moral
1.	30.198/04	32.500 euro (EUR)	-
2.	30.200/04	41.250 EUR	-
3.	3.484/05	65.000 EUR	7.000 EUR
4.	36.298/07	Necalculat	23.700 EUR

25. Guvernul a contestat aceste pretenții ca fiind nefondate, întrucât nu a existat nicio legătură de cauzalitate între încălcările pretinse și prejudiciile materiale și/sau morale.

26. În ceea ce privește prejudiciile materiale, Curtea consideră că, în măsura în care se mențin hotărârile marcate în tabelul anexat ca fiind neexecutate, obligația statului de a le pune în executare nu poate fi contestată. În consecință, reclamantii au în continuare dreptul ca aceste hotărâri să fie puse în executare. Curtea reamintește că cea mai adecvată formă de reparație pentru încălcarea *art. 6* o reprezintă asigurarea că reclamantul este pus, pe cât posibil, în poziția în care ar fi fost dacă nu s-ar fi încălcat prevederile *art. 6* (a se vedea *Piersack împotriva Belgiei [art. 50], pct. 12*, 26 octombrie 1984). Curtea consideră că acest principiu se aplică și în prezentele cauze, având în vedere încălcarea constatată. Prin urmare, consideră că Guvernul trebuie să asigure, prin mijloace adecvate, punerea în aplicare a hotărârilor neexecutate, ceea va conduce, de asemenea, la plata retroactivă către reclamantii a diferențelor de pensii calculate în conformitate cu procedurile prevăzute de legislația națională (a se vedea *Musteață și alții*, citată anterior, pct. 42).

27. În plus, Curtea consideră că, drept urmare a executării cu întârziere a hotărârilor, reclamantii au suferit un prejudiciu moral. Având în vedere că doi dintre reclamantii nu au pretins daune morale, Curtea nu acordă nicio reparație în acest sens pentru cererile nr. 30.198/04 și nr. 30.200/04.

28. În consecință, pronunțându-se în echitate, Curtea acordă reclamantilor următoarele sume:

Nr.	Cererea nr.	Prejudiciu material	Prejudiciu moral
1.	30.198/04	-	-
2.	30.200/04	-	-
3.	3.484/05	-	2.400 EUR
4.	36.298/07	-	4.800 EUR*

* Rectificată la 10 ianuarie 2012: textul era: "8.000 EUR".

B. Cheltuieli de judecată

29. Reclamantii nu au formulat pretenții privind rambursarea cheltuielilor de judecată; prin urmare, Curtea nu acordă nicio reparație în acest sens.

C. Dobânzi moratorii

30. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, În unanimitate, CURTEA:

1. decide să conexeze cererile;

2. declară admisibile cererile formulate în temeiul *art. 6 § 1* și al *art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție*, în ceea ce privește executarea deplină și la timp a hotărârilor la care se face referire în tabelul anexat, pentru toate cererile, și restul cererilor inadmisibile;

3. hotărăște că au fost încălcate *art. 6 § 1 din Convenție* și *art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție*;

4. hotărăște că statul pârât trebuie să asigure, prin mijloace adecvate, în termen de trei luni, punerea în executare deplină a hotărârilor din 11 mai 2004, 8 octombrie 2003 și 1 septembrie 2004 pronunțate de Tribunalul București (cererile nr. 30.198/04, 30.200/04 și 36.298/07)**;

5. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantilor, în ceea ce privește daunele morale, în același termen de trei luni, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda națională la rata de schimb aplicabilă la data plății:

♦ 2.400 EUR (două mii patru sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, către reclamantul din cererea nr. 3.484/05;

♦♦ 4.800 EUR (patru mii opt sute de euro)***, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, către reclamantul din cererea nr. 36.298/07;

b) că, de la expirarea termenului de trei luni menționat mai sus și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

6. respinge restul cererilor de acordare a unei reparații echitabile.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 28 iunie 2011, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

** Rectificată la 10 ianuarie 2012: textul era: "Hotărăște că statul pârât trebuie să asigure, prin mijloace adecvate, în termen de trei luni, punerea în executare a hotărârilor din 11 mai 2004 și din 8 octombrie 2003, pronunțate de Tribunalul București (cererile nr. 30.198/04 și 30.200/04), și a hotărârii din 1 septembrie 2004, pronunțată de Tribunalul București, și a hotărârii din 30 noiembrie 2006, pronunțată de Judecătoria București (Cererea nr. 36.298/07)".

*** Rectificată la 10 ianuarie 2012: textul era: "8.000 EUR (opt mii de euro)".

ANEXĂ

Nr.	Cererea nr./data depunerii/ data comunicării cătore Guvern	Numele reclamantului	Data hotărârii definitive	Decizia Curții	Întârziere în executare
1.	30.198/04 6 august 2004/ 24 septembrie 2009	Ștefan Angelescu Născut la 3 septembrie 1946, locuiește în Dărmănești	Hotărârea din 11 mai 2004 a Tribunalului București, menținută prin hotărârea din 9 decembrie 2004 a Curții de Apel București	Revocă Decizia de pensionare nr. 187.836/29 noiembrie 2000 și obligă Casa de Pensii București să emită o nouă decizie de pensionare care să ia în considerare perioada suplimentară lucrată de reclamant.	75 de luni (neexecutată)
2.	30.200/04 21 septembrie 2004/ 24 septembrie 2009	Floarea Angelescu Născută la 30 mai 1947, locuiește în București, reprezentată de Ștefan Angelescu	Hotărârea din 8 octombrie 2003 a Tribunalului București, menținută prin hotărârea din 19 martie 2004 a Curții de Apel București	Revocă Decizia de pensionare nr. 191.100/13 aprilie 2001 și obligă Casa de Pensii București să emită o nouă decizie de pensionare care să ia în considerare perioada suplimentară lucrată de reclamantă.	83 de luni (neexecutată)
3.	3.484/05 16 noiembrie 2004/ 8 decembrie 2008	Vasile Drăgoi Născut la 4 decembrie 1945, locuiește în Constanța	Hotărârea din 23 noiembrie 2004 a Tribunalului Constanța. Hotărârea a rămas definitivă întrucât părțile nu au	Obligă Casa de Pensii Constanța să recalculeze pensia reclamantului și să modifice Decizia de pensionare nr. 238.733 din 28.03.2001 astfel	38 de luni (executată la 12 februarie 2008)

			formulat recurs.	încât să ia în considerare perioada suplimentară lucrată de reclamant.	
4*.	36.298/07 8 iunie 2007/ 14 ianuarie 2009	Gheorghe Popescu Născut la 14 decembrie 1939, locuiește în București	Hotărârea din 1 septembrie 2004 a Tribunalului București, menținută prin hotărârea din 3 martie 2005 a Curții de Apel București	a) Obligă Ministerul Administrației și Internelor să recalculeze pensia reclamantului pentru a lua în considerare ajustările prevăzute de lege și să plătească reclamantului diferența începând cu anul 2002. b) Printr-o hotărâre din 30 noiembrie 2006, Judecătoria București a obligat Ministerul Administrației și Internelor să plătească o amendă la bugetul statului pentru fiecare zi de întârziere în executarea hotărârii din 1 septembrie 2004.	72 de luni (neexecutată)

* Rectificată la 10 ianuarie 2012: textul era:

"36298/07 8 iunie 2007/ 14 ianuarie 2009	Gheorghe Popescu născut la 14 decembrie 1939, locuiește în București.	a) Hotărârea din 1 septembrie 2004 a Tribunalului București, menținută prin hotărârea din 3 martie 2005 a Curții de Apel București	a) Obligă Ministerul Administrației și Internelor să recalculeze pensia reclamantului luând în considerare ajustările prevăzute de lege și să plătească reclamantului diferența începând cu anul 2002.	a) 72 de luni (neexecutată)
		b) Hotărârea din 30 noiembrie 2006 a Judecătoriei București	b) Obligă Ministerul Administrației și Internelor să plătească reclamantului penalizări de 40 lei pentru fiecare zi de întârziere în executarea	b) 51 de luni (neexecutată) "

DECIZII ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

***Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14/2015 din 22 iunie 2015
pronunțată de Completul competent să judece recursul în interesul legii
în dosarul nr. 9/2015, în ședință publică, din data de 22 iunie 2015***

Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 728 din 29 septembrie 2015

1. Completul competent să judece recursul în interesul legii este legal constituit, în conformitate cu dispozițiile art. 516 alin. 2 din Codul de procedură civilă raportat la art. 27² alin. 2 lit. b din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

2. Ședința completului este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Avocatul Poporului este reprezentat de doamna consilier juridic Ecaterina Mirea, iar procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Antonia Constantin, procuror șef adjunct al Secției Judiciare.

4. La ședința de judecată participă magistratul-asistent Ileana Peligrad din cadrul Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție, desemnat pentru această cauză în conformitate cu dispozițiile art. 27² din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursurile în interesul legii formulate de Avocatul Poporului și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, privind:

I. interpretarea dispozițiilor art. 3 alin. 3 din O.G. nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligațiile bănești, aprobată cu modificări prin Legea nr. 356/2002, cu modificările și completările ulterioare (denumită, în continuare, O.G. nr. 9/2000), ale art. 1 din O.G. nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligațiile bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu completările ulterioare (denumită, în continuare, O.G. nr. 13/2011), ale art. 994 din Codul civil de la 1864, ale art. 1.535 din Codul civil, ale art. 124 și ale art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

II. interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 alin. 3 din O.G. nr. 9/2000, ale dispozițiilor art. 1 din O.G. nr. 13/2011, ale dispozițiilor art. 120 alin. 7 și art. 124 alin. 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în referire la dobânda ce se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă pe poluare, taxă de primă înmatriculare și taxă pe emisiile poluante, restituite prin hotărâri judecătorești.

III. interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 994 din Codul civil din anul 1864, ale art. 1.535 din Codul civil, ale art. 124 alin. 1 și ale art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, modificată și completată, în referire la momentul de la care curge dobânda pentru sumele încasate cu titlu de taxă pe poluare, taxă de primă înmatriculare și taxă pe emisiile poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătorești.

6. După prezentarea referatului cauzei, constatând că nu mai sunt chestiuni prealabile de discutat sau excepții de invocat, președintele completului, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, acordă cuvântul doamnei Ecaterina Mirea, consilier juridic, în calitate de reprezentant al Avocatului Poporului și doamnei Antonia Constantin, procuror șef adjunct al Secției judiciare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

7. Reprezentantul Avocatului Poporului solicită admiterea recursurilor în interesul legii, apreciind că, pentru sumele încasate de administrațiile finanțelor publice din țară cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, se acordă dobândă legală, calculată în temeiul art. 3 alin. 3 din O.G. nr. 9/2000, respectiv art. 1 din O.G. nr. 13/2011, art. 994 din Codul civil

din 1864 sau art. 1.535 din Codul civil, începând cu data plății taxei, pentru repararea adecvată a prejudiciului cauzat, întrucât aceasta este data de la care contribuabilul a suferit pierderi reprezentate de indisponibilizarea sumelor în cauză.

8. Reprezentantul procurorului general învederează că dobânda ce se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite prin hotărâri judecătorești, este dobânda fiscală și se acordă de la data plății taxei nedatorate, solicitând, în temeiul art. 517 din Codul de procedură civilă, admiterea recursurilor în interesul legii formulate de Avocatul Poporului și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și pronunțarea unei hotărâri prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii.

9. Președintele completului, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra recursurilor în interesul legii.

ÎNALTA CURTE, deliberând asupra recursurilor în interesul legii, constată următoarele:

Problemele de drept ce au generat practica neunitară

10. Prin recursurile în interesul legii formulate de Avocatul Poporului și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a arătat că, în practica judiciară, nu există un punct de vedere unitar cu privire la:

I. interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 alin. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 9/2000, ale dispozițiilor art. 1 din O.G. nr. 13/2011, a dispozițiilor art. 120 alin. 7 și art. 124 alin. 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în referire la dobânda ce se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă pe poluare, taxă de primă înmatriculare și taxă pe emisiile poluante, restituite prin hotărâri judecătorești.

II. interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 994 din Codul civil din anul 1864, ale art. 1.535 din Codul civil, ale art. 124 alin. 1 și ale art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în referire la momentul de la care curge dobânda pentru sumele încasate cu titlu de taxă pe poluare, taxă de primă înmatriculare și taxă pe emisiile poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătorești.

Examenul jurisprudențial

11. În urma verificării jurisprudenței la nivelul întregii țări s-a constatat că nu există practică unitară cu privire la natura juridică a dobânzilor acordate pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare pentru autovehicule și taxă pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, restituite prin hotărâri judecătorești, și cu privire la momentul de la care aceste dobânzi încep să curgă.

Soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești

12. Referitor la soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești s-au conturat următoarele opinii:

12.1. Cu privire la problema de drept care vizează dobânda care se acordă în cazul restituirii pe cale judecătorească a sumelor încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante s-au identificat trei orientări de jurisprudență:

12.1.1. Într-o primă orientare a practicii s-a considerat că autoritățile fiscale pârâte datorează dobânda legală prevăzută de O.G. nr. 9/2000, respectiv de O.G. nr. 13/2011, întrucât sumele, a căror restituire a fost solicitată, nu au natura juridică a unor taxe fiscale, ci reprezintă taxe speciale pentru protecția mediului.

Prin urmare nu sunt aplicabile dispozițiile art. 124 alin. 2 și art. 120 alin. 7 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la nivelul dobânzii fiscale.

În motivarea unora dintre aceste soluții s-a invocat și faptul că dobânda legală este mai mică decât dobânda fiscală.

12.1.2. Într-o a doua opinie s-a considerat că autoritățile publice pârâte datorează dobânda fiscală prevăzută de art. 120 alin. 7 și art. 124 alin. 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

S-a arătat că dispozițiile O.G. nr. 9/2000 și ale O.G. nr. 13/2011, constituind dreptul comun în privința dobânzii legale, nu sunt aplicabile în materie fiscală, pentru care există prevederi speciale în

cuprinsul *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

S-a reținut că această soluție este determinată de natura juridică a taxelor a căror restituire a fost solicitată pe calea acțiunilor în justiție, aceea de taxe fiscale a căror administrare este supusă prevederilor *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

În acest sens au fost invocate dispozițiile *art. 12 alin. 1 din O.U.G. nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu*, aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 105/2006, cu modificările și completările ulterioare* (denumită, în continuare, *O.U.G. nr. 196/2005*).

12.1.3. S-a identificat și o soluție izolată, potrivit căreia, instanța a acordat dobânda legală prevăzută de *art. 3 din O.G. nr. 9/2000*, pentru perioada cuprinsă între data plății taxei și până la expirarea termenului prevăzut de *art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, și dobânda fiscală prevăzută de *art. 120 alin. 7 din* acest din urmă act normativ, din ziua imediat următoare expirării termenului de soluționare a cererii de restituire, până la data restituirii efective a taxei.

S-a reținut că taxa a cărei restituire a fost solicitată, mai întâi prin parcurgerea procedurii administrative și, ulterior, pe calea acțiunii în justiție, a fost încasată nelegal, fiind supusă restituirii, potrivit *art. 117 alin. 1 lit. d din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

Prin urmare, dobânda legală prevăzută de *O.G. nr. 9/2000* a fost acordată cu titlu de folos nerealizat, până la momentul expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea cererii de restituire pe cale administrativă.

12.2. Cu privire la cea de-a doua problemă de drept supusă analizei, referitoare la momentul de la care curge dobânda legală sau dobânda fiscală, după caz, s-au identificat patru orientări jurisprudențiale:

12.2.1. Într-o primă orientare a practicii, instanțele care au considerat că se datorează dobânda fiscală au stabilit ca plata acesteia să se facă începând cu ziua imediat următoare expirării termenului de 45 de zile prevăzut de *art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

În argumentare s-au avut în vedere dispozițiile *art. 124 alin. 1 coroborat cu art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, instanțele reținând că dobânda se datorează de la momentul punerii în întârziere.

Deoarece, în acest caz, este vorba despre o restituire care se efectuează la cerere, data punerii în întârziere echivalează cu data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea cererii în procedura administrativă.

12.2.2. Într-o altă opinie, instanțele care au acordat fie dobânda legală prevăzută de *O.G. nr. 9/2000* sau de *O.G. nr. 13/2011*, după caz, fie dobânda fiscală prevăzută de *art. 120 alin. 7 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, au considerat că dobânda curge de la data plății taxelor a căror restituire a fost solicitată prin acțiunile în justiție.

În motivarea acestei soluții, instanțele au avut în vedere hotărârea pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Cauza C-565/11, considerând că este obligatorie interpretarea dată de către instanța europeană prevederilor Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene.

Întrucât sumele plătite cu titlu de taxă pe poluare, taxă de primă înmatriculare sau taxă pentru emisiile poluante nu au fost datorate potrivit legislației comunitare, acestea trebuie restituite împreună cu daunele (dobânzile) solicitate.

Prin urmare, dobânzile aferente sunt datorate cu titlu de reparare integrală a prejudiciului cauzat prin plata unei taxe percepute cu încălcarea dreptului Uniunii Europene și se cuvin contribuabilului de la data achitării taxei și până la plata efectivă a debitului.

12.2.3. Alte instanțe care au acordat fie dobânda legală prevăzută de *O.G. nr. 9/2000*, respectiv *O.G. nr. 13/2011*, fie dobânda fiscală, prevăzută de *art. 120 alin. 7 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, au considerat că aceste dobânzi curg de la data punerii în întârziere a autorității fiscale, realizată prin cererea de restituire a taxei, formulată fie pe cale administrativă, fie pe cale judecătorească.

În motivarea acestei soluții s-a reținut că dobânda poate fi acordată, ca regulă, de la data punerii în întârziere, iar excepțiile trebuie să fie strict prevăzute de lege.

Punerea în întârziere a debitorului obligației de restituire a taxei se realizează prin formularea cererii de restituire, fie pe cale administrativă, fie pe cale judecătorească, întrucât nicio dispoziție legală nu prevede că autoritatea administrativ-fiscală ar fi de drept în întârziere de la data la care s-a făcut plata taxei.

12.2.4. A fost identificată și o soluție izolată, potrivit căreia dobânda legală curge de la data plății taxei până la soluționarea cererii de restituire în procedura administrativă, iar dobânda fiscală curge de la data expirării termenului de soluționare a cererii de restituire în procedura administrativă, prevăzut de *art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

Această soluție s-a raportat la regimul juridic diferit al celor două tipuri de dobândă prevăzute în dreptul comun și în legislația fiscală.

Opinia Avocatului Poporului

13. Avocatul Poporului a opinat în sensul că, pentru sumele încasate de administrațiile finanțelor publice cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisiile poluante, se acordă dobândă legală calculată în temeiul *art. 3 alin. 3 din O.G. nr. 9/2000*, respectiv al *art. 1 din O.G. nr. 13/2011*, al *art. 994 din Codul civil din 1864* sau al *art. 1.535 din Codul civil*, cu începere de la data plății taxelor în discuție.

În argumentare s-a arătat că începând de la data plății sumelor încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisiile poluante, și nu de la o dată ulterioară, contribuabilul suportă pierderi reprezentate de indisponibilizarea sumelor în cauză, după cum a statuat Curtea de Justiție a Uniunii Europene prin hotărârea pronunțată în Cauza C-565/11, Irimie.

Opinia procurorului general

14.1. Cu referire la prima problemă de drept supusă examinării, opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost în sensul că dobânda care se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă pe poluare, taxă de primă înmatriculare și taxă pe emisiile poluante, restituite prin hotărâri judecătorești, este dobânda fiscală prevăzută de *art. 120 alin. 7 și art. 124 alin. 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

În argumentare s-a considerat că natura juridică a taxelor ce constituie obiect al obligației de restituire se răsfrânge asupra accesoriilor creanței principale, în virtutea principiului *accessorium sequitur principale*.

Astfel, de la momentul reglementării inițiale, sub forma taxei speciale pentru autoturisme și autovehicule, prevăzută de *art. 214¹ - 214³ din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, continuând cu reglementarea adusă prin *O.U.G. nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pentru poluare pe autovehicule*, aprobată prin *Legea nr. 140/2011* (denumită, în continuare, *O.U.G. nr. 50/2008*) și prin *Legea nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, cu modificările ulterioare*, legiuitorul național a subsumat aceste taxe creanțelor fiscale principale, astfel cum sunt definite de *art. 21 alin. 1 și alin. 2 lit. a din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

Împrejurarea că aceste taxe au constituit venituri ale Fondului pentru mediu, potrivit *art. 9 alin. 1 lit. r din O.U.G. nr. 196/2005*, nu schimbă natura lor juridică.

În consecință, dobânzile aferente sumelor solicitate a fi restituite pe calea acțiunilor în justiție, reprezentând creanțe fiscale accesorii, în sensul *art. 21 alin. 2 lit. b din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, nivelul acestora este determinat potrivit *art. 124 alin. 2* raportat la *art. 120 alin. 7* din acest act normativ.

S-a considerat că nu poate fi acordată dobânda legală prevăzută de *art. 3 alin. 3 - 6 din O.G. nr. 9/2000*, respectiv dobânda legală remuneratorie prevăzută de *art. 3 alin. 1 din O.G. nr. 13/2011*, dat fiind, pe de o parte, natura juridică a creanței principale și, pe de altă parte, împrejurarea că, potrivit *art. 2 din O.G. nr. 9/2000 și art. 2 din O.G. nr. 13/2011*, dobânda legală prevăzută de aceste acte normative este aplicabilă doar atunci când printr-o dispoziție expresă a legii nu se prevede o altă rată a dobânzii.

Argumentul potrivit căruia se acordă dobânda legală, întrucât este mai mică decât dobânda fiscală, nu poate funcționa în prezența argumentului întemeiat pe natura juridică a creanțelor principale, natură ce se transferă și în privința accesoriilor acestora.

Pe de altă parte, în această modalitate de interpretare și aplicare a legii, s-a apreciat că se asigură respectarea principiului echivalenței sau al nediscriminării, astfel cum a fost enunțat în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

14.2. Cu privire la a doua problemă de drept supusă analizei s-a opinat că dobânda fiscală pentru sumele încasate cu titlu de taxă pe poluare, taxă de primă înmatriculare și taxă pe emisiile poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătorești, curge de la data plății acestor taxe.

S-a reținut că potrivit *art. 117 alin.9 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, procedura de restituire și de rambursare a sumelor de la buget, inclusiv modalitatea de acordare a dobânzilor prevăzute de art. 124, se aprobă prin ordin al ministrului economiei și finanțelor.

În acest sens, a fost emis *Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.899/2004 pentru aprobarea Procedurii de restituire și de rambursare a sumelor de la buget, precum și de acordare a dobânzilor cuvenite contribuabililor pentru sumele restituite sau rambursate cu depășirea termenului legal* (denumit în continuare *Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.899/2004*).

Totodată, potrivit *art. 124 alin. 1* raportat la *art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, pentru sumele de restituit sau de rambursat de la buget, contribuabilii au dreptul la dobânda din ziua imediat următoare expirării termenului de 45 de zile de la înregistrarea cererii de restituire.

Însă, față de principiul aplicării prioritare a dreptului Uniunii Europene, principiu înscris și în *art. 148 alin. 2 din Constituția României* și având în vedere asigurarea respectării principiului efectivității, astfel cum a fost dezvoltat în hotărârile pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Cauza C-565/11, Irímie, și în Cauza C-331/13, Nicula, s-a considerat că dobânda fiscală aferentă sumelor restituite, încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare sau taxă pe emisii poluante, curge de la data plății acestor taxe.

Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

15. La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu a fost identificată jurisprudență relevantă în materie, deoarece litigiile cu acest obiect nu intră în competența de soluționare a instanței supreme.

16. Prin *Decizia nr. 24 din 14 noiembrie 2011*, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, au fost admise recursurile în interesul legii formulate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Colegiul de conducere al Curții de Apel Iași și Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj, stabilindu-se următoarele:

"**1.** Acțiunea având ca obiect obligarea instituției prefectului, prin serviciul de specialitate, la înmatricularea autovehiculelor second-hand achiziționate dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene, fără plata taxei de poluare prevăzută de *O.U.G. nr. 50/2008*, aprobată prin *Legea nr. 140/2011* și fără parcurgerea procedurii de contestare a obligației fiscale prevăzută de *art. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2008*, aprobată prin *Legea nr. 140/2011*, este admisibilă.

2. Procedura de contestare prevăzută la *art. 7 din O.U.G. nr. 50/2008*, aprobată prin *Legea nr. 140/2011*, raportat la *art. 205 - 218 din Codul de procedură fiscală*, nu se aplică în cazul cererilor de restituire a taxei de poluare întemeiate pe dispozițiile *art. 117 alin. 1 lit. d* din același cod."

Jurisprudența Curții Constituționale

17. În ceea ce privește jurisprudența Curții Constituționale nu au fost identificate decizii cu relevanță directă asupra problemelor de drept analizate.

18. Referitor la dispozițiile *O.G. nr. 9/2000*, Curtea Constituțională s-a pronunțat în sensul respingerii excepției de neconstituționalitate invocate cu privire la anumite articole din acest act normativ sau în privința actului normativ, în ansamblul său, după cum urmează:

- *Decizia nr. 9 din 22 ianuarie 2002* referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor *art. 3 alin. 3 din O.G. nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligații bănești*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 26 februarie 2002;

- *Decizia nr. 1.183 din 15 septembrie 2011* referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor *O.G. nr. 5/2001 privind procedura somației de plată și ale O.G. nr. 9/2000 privind nivelul*

dobânzii legale pentru obligații bănești, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 819 din 21 noiembrie 2011.

19. Cu privire la dispozițiile *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, Curtea Constituțională a pronunțat următoarele decizii:

- *Decizia nr. 889 din 6 iulie 2010* referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor *art. 119 alin. 1 și art. 120 alin. 7 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 576 din 13 august 2010;

- *Decizia nr. 877 din 23 octombrie 2012* referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală și ale Legii nr. 174/2004 pentru aprobarea O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 9 ianuarie 2013;

- *Decizia nr. 878 din 23 octombrie 2012* referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor *art. 120, art. 120¹ și art. 142 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală*, ale *O.G. nr. 92/2003* în ansamblu, precum și ale *art. 1 pct. II.5 din Legea nr. 559/2003 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 9 ianuarie 2013.

Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene

20. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, cu relevanță directă asupra problemelor de drept supuse examinării, este reprezentată de următoarele hotărâri:

- Hotărârea pronunțată în *Cauza C-68/79, Hans Just I/S c/a The Danish Ministry for Fiscal Affairs*, prin care s-a stabilit că statele membre trebuie să asigure rambursarea taxelor colectate cu încălcarea prevederilor *art. 110 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*, cu respectarea principiilor care guvernează autonomia procedurală și îmbogățirea fără justă cauză. Curtea a arătat că în astfel de cauze pot fi plătite și daune pentru pierderile suferite;

- Hotărârea pronunțată la data de 19 iulie 2012 în *Cauza C-591/10, Littlewoods Retail Ltd. și alții împotriva Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs*, prin care s-a decis că statele membre sunt obligate să restituie, cu dobândă, cuantumul taxelor percepute cu încălcarea dreptului Uniunii. Curtea a constatat că, deși revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru sarcina să prevadă condițiile în care trebuie să fie plătite astfel de dobânzi, normele naționale nu pot priva persoana impozabilă de o despăgubire adecvată pentru pierderea suferită prin plata nedatorată a impozitului;

- Hotărârea pronunțată la data de 13 noiembrie 2012 în *Cauza C-35/11, Test Claimants in the FII Group Litigation*, prin care s-a statuat, cu privire la plata unor impozite discriminatorii, că, atunci când un stat percepe taxe cu încălcarea normelor dreptului comunitar, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a impozitului perceput fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu impozitul respectiv;

- Hotărârea pronunțată la data de 18 aprilie 2013 în *Cauza C-565/11, Mariana Irimie împotriva Administrației Finanțelor Publice Sibiu, Administrației Fondului pentru Mediu*, prin care s-a arătat că "Dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unui regim național, precum cel în discuție în litigiul principal, care limitează dobânzile acordate cu ocazia restituirii unei taxe percepute cu încălcarea dreptului Uniunii la cele care curg începând din ziua care urmează datei formulării cererii de restituire a acestei taxe";

- Hotărârea Curții (Marea Cameră), pronunțată la data de 15 octombrie 2014 în *Cauza C-331/13, Ilie Nicolae Nicula împotriva Administrației Finanțelor Publice a Municipiului Sibiu, Administrației Fondului pentru Mediu*, prin care s-au reținut următoarele: "Curtea a statuat deja că, atunci când un stat membru a încasat taxe cu încălcarea normelor dreptului Uniunii, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a taxei percepute fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu taxa respectivă (...)"

Opinia specialiștilor din cadrul Facultății de Drept a Universității București

21. Prin Adresa nr. 460 din 19 mai 2015, transmisă Înaltei Curți de Casație și Justiție, a fost înaintat punctul de vedere în legătură cu problemele de drept supuse analizei, redactat de prof. univ. dr. Gheorghe Piperea, conf. univ. dr. Adriana-Maria Almășan, conf. univ. dr. Monica-Amalia Rațiu, lector univ. dr. Andreea Stănescu și lector univ. dr. Șerban Alexandru Stănescu, din Departamentul de Drept privat, respectiv, Departamentul de Drept public din cadrul Facultății de Drept a Universității București.

În cuprinsul punctului de vedere, cu referire la problema de drept care vizează dobânda ce se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite prin hotărâri judecătorești, s-a apreciat că se acordă dobânda fiscală reglementată de dispozițiile *art. 124 alin. 1 și 2 și art. 120 alin. 7 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

În argumentarea acestei opinii s-a avut în vedere caracterul accesoriu al dobânzii față de creanțele fiscale principale, ce constau în sumele percepute cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante.

În ceea ce privește a doua problemă de drept s-a apreciat că momentul de la care curge dobânda pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante este reprezentat de momentul plății acestor taxe.

În argumentare s-a considerat că dispozițiile *art. 124 și ale art. 70 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, nu sunt incidente în cazul dobânzilor aferente sumelor achitate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, în raport cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și cu dezlegarea dată de Curte în această problemă de drept, prin hotărârile pronunțate în Cauza C-565/11, Irimie, și în Cauza C-331/13, Nicula.

S-a apreciat că, în cazul taxelor în discuție, sunt incidente prevederile din dreptul intern aplicabile în materia plății nedatorate, care stabilesc neîndoielnic faptul că momentul de la care curge dobânzile aferente plății nedatorate este cel al efectuării plății.

Raportul asupra recursurilor în interesul legii

22. Prin raportul întocmit de judecătorii-raportori desemnați conform *art. 516 alin. 5 din Codul de procedură civilă* s-a propus soluționarea recursurilor în interesul legii, în sensul că:

1. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor *art. 3 alin. 3 din O.G. nr. 9/2000*, a dispozițiilor *art. 1 din O.G. nr. 13/2011*, a dispozițiilor *art. 120 alin. 7 și art. 124 alin. 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, dobânda care se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite prin hotărâri judecătorești, este dobânda fiscală prevăzută de dispozițiile *art. 124 alin. 1 și 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, coroborat cu dispozițiile *art. 120 alin. 7* din același act normativ.

2. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor *art. 994 din Codul civil din anul 1864*, ale *art. 1.535 din Codul civil*, ale *art. 124 alin. 1 și ale art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, momentul de la care curge dobânda fiscală pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătorești, este reprezentat de data plății acestor taxe.

Înalta Curte de Casație și Justiție

23. Examinând sesizarea cu soluționarea recursurilor în interesul legii, raportul întocmit de judecătorii-raportori și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, se rețin următoarele:

24. Cu privire la admisibilitatea recursurilor în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că, potrivit dispozițiilor *art. 515 din Codul de procedură civilă*, "Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii."

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a făcut de către Avocatul Poporului și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor *art. 514 din Codul de procedură civilă*.

Verificând regularitatea investiției, în raport cu prevederile *art. 514 din Codul de procedură civilă*, care enumeră, în categoria subiecților de drept care pot promova recurs în interesul legii, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Avocatul Poporului, se constată că această condiție referitoare la calitatea procesuală activă a titularului sesizării este îndeplinită.

De asemenea, verificând jurisprudența atașată actului de sesizare, care cuprinde soluții diferite pronunțate de mai multe curți de apel, se constată îndeplinită și condiția de admisibilitate prevăzută de *art. 515 din Codul de procedură civilă*, referitoare la soluționarea în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive a problemelor de drept care fac obiectul judecății.

Totodată, având în vedere că o parte din litigii au fost declanșate anterior intrării în vigoare a *Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată*, trebuie admis că evaluarea condiției analizate va fi raportată și la hotărârile irevocabile.

Pentru considerentele prezentate se apreciază că recursurile în interesul legii sunt admisibile.

25. Referitor la problemele de drept soluționate în mod neunitar de instanțele judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție reține că taxa specială pentru autoturisme și autovehicule a fost introdusă în legislația națională cu începere de la data de 1 ianuarie 2007, prin *Legea nr. 343/2006 privind modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal*, astfel cum a fost modificată prin *O.U.G. nr. 110/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal*, adoptată cu modificări prin *Legea nr. 372/2007*, prin aceste acte normative fiind introduse în *Codul fiscal*, art. 214¹ - 214³.

Prin textele de lege menționate a fost instituită obligația de plată a taxei de primă înmatriculare, care se datora ca urmare a primei înmatriculări a unui autovehicul în România și se achita de persoana fizică sau juridică ce solicita înmatricularea, la unitățile Trezoreriei Statului din cadrul unităților fiscale, în a căror evidență era înregistrată persoana ca plătitor de impozite și taxe.

26. În raport cu temeiul juridic în baza căruia a fost încasată taxa de primă înmatriculare s-a reținut că aceasta are natura unei taxe cu efect echivalent și discriminatoriu, fiind în contradicție cu dreptul comunitar aplicabil în statele membre ale Uniunii Europene.

În acest sens, în Cauza C-345/93, Nunes Tadeu, și cauzele conexe C-290/05 și C-333/05, Akos Nadasdi și Nemeth Iona, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reținut că "art. 90 paragraful 1 din Tratatul Comunității Europene este încălcat atunci când taxa percepută pentru bunurile importate și cea percepută pentru produse similare deja existente pe piața națională a statului membru în discuție sunt calculate într-o manieră diferită, pe baza unor criterii diferite, care conduc fie și doar în anumite cazuri la o impunere mai împovărătoare asupra bunurilor importate".

27. Dispozițiile art. 214¹ - 214³ din *Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, au fost abrogate la data de 1 iulie 2008, prin intrarea în vigoare a *O.U.G. nr. 50/2008*.

Conform art. 5 alin. 1 și 4 din ordonanța de urgență prevăzută mai sus, taxa pe poluare reglementată de acest act normativ se calculează de autoritatea fiscală competentă și se plătește de către contribuabil într-un cont distinct deschis la unitățile Trezoreriei Statului pe numele Administrației Fondului pentru Mediu.

Potrivit art. 7 din același act normativ, "Stabilirea, verificarea, colectarea și executarea silită, inclusiv soluționarea contestațiilor privind taxa datorată de către contribuabili, se realizează de către autoritatea fiscală competentă, potrivit prevederilor *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*."

28. Problema compatibilității reglementării taxei pe poluare prevăzută de *O.U.G. nr. 50/2008* cu dreptul european a făcut obiectul sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene, în procedura trimiterii preliminară, instanțele române solicitând Curții să stabilească dacă art. 110 din *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene* se opune unui regim de impozitare precum cel instituit prin *O.U.G. nr. 50/2008*.

În acest sens, răspunzând întrebării formulate de Tribunalul Sibiu la data de 18 iunie 2009, în Cauza C-402/2006, Ioan Tatu c. statului român, prin Ministerul Finanțelor Publice, Direcția Generală a Finanțelor Publice Sibiu și Administrația Finanțelor Publice Sibiu, Administrația Fondului pentru Mediu și Ministerul Mediului, Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat astfel: "*Articolul 110 al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (fostul art. 90 CE) trebuie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să instituie o taxă pe poluare aplicată autovehiculelor cu ocazia primei lor înmatriculări în acest stat membru, dacă regimul acestei măsuri fiscale este astfel stabilit încât să descurajeze punerea în circulație, în statul membru menționat, a unor vehicule de ocazie cumpărate în alte state membre, fără însă a descuraja cumpărarea unor vehicule de ocazie având aceeași vechime și aceeași uzură de pe piața națională*".

La data de 7 iulie 2011, Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat în *Cauza C-263/10, Iulian Nisipeanu împotriva Direcției Generale a Finanțelor Publice Gorj, Administrația Finanțelor Publice Târgu Cărbunești și Administrația Fondului pentru Mediu*, asupra interpretării aceluiași art. 110

din *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*, pornind de la mai multe întrebări adresate de Tribunalul Gorj.

Prin această hotărâre, Curtea a reluat considerentele expuse în Hotărârea Tatu, reținând că toate modificările succesive aduse *O.U.G. nr. 50/2008*, prin *O.U.G. nr. 208/2008*, *O.U.G. nr. 218/2008*, *O.U.G. nr. 7/2009* și *O.U.G. nr. 117/2009*, mențin un regim de impozitare care descurajează înmatricularea în România a unor autovehicule de ocazie cumpărate din alte state membre și care se caracterizează printr-o uzură și o vechime importante, în timp ce vehiculele similare puse în vânzare pe piața națională a vehiculelor de ocazie nu sunt în niciun fel grevate de o astfel de sarcină fiscală. S-a conchis în sensul că reglementarea națională are ca efect descurajarea importării și punerii în circulație în România a unor vehicule de ocazie cumpărate din alte state membre și prin aceasta contravine *art. 110 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*.

29. *O.U.G. nr. 50/2008* a fost abrogată prin intrarea în vigoare, la data de 13 ianuarie 2012, a *Legii nr. 9/2012*.

Prin această reglementare se prevede că taxa pentru emisiile poluante se aplică și la înmatricularea autovehiculelor naționale cu privire la care nu s-a achitat taxa specială, prevăzută de *art. 214¹ - 214³ din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, sau taxa pe poluare, reglementată de *O.U.G. nr. 50/2008*.

30. Prin *art. 1 din O.U.G. nr. 1/2012* s-a dispus suspendarea, până la data de 1 ianuarie 2013, a aplicării dispozițiilor *art. 2 lit. i din Legea nr. 9/2012*, a dispozițiilor *art. 4 alin. 2 din Legea nr. 9/2012*, precum și a dispozițiilor privind prima transcriere a dreptului de proprietate ale *art. 5 alin. 1 din Legea nr. 9/2012*.

31. *Legea nr. 9/2012* a păstrat principiile reglementate prin *O.U.G. nr. 50/2008* și nu a adus elemente noi de natură a pune de acord legislația internă cu dispozițiile *art. 110 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*, astfel cum au fost interpretate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauzele anterior prezentate, în condițiile suspendării aplicării prevederilor *art. 4 alin. 2 din lege*.

Prin Ordonanța pronunțată de Curte (Marea Cameră) la 3 februarie 2014 în cauzele conexe C-97/13 și C-214/13, Silvia Georgiana Câmpean și George Ciocoiu, în raport cu reglementarea prevăzută de *Legea nr. 9/2012*, coroborat cu efectele suspendării aplicării legii prin *art. 1 din O.U.G. nr. 1/2012*, s-a decis că taxa pentru emisiile poluante instituită prin *Legea nr. 9/2012* contravine dreptului european, arătându-se că "*art. 110 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene* trebuie interpretat în sensul că se opune unui regim de impozitare precum cel instituit de reglementarea națională în discuție în litigiile principale, prin care un stat membru aplică autovehiculelor o taxă pe poluare care este astfel stabilită încât descurajează punerea în circulație în acest stat membru a unor vehicule de ocazie cumpărate din alte state membre, fără însă a descuraja cumpărarea unor vehicule de ocazie având aceeași vechime și aceeași uzură de pe piața națională".

32. *Legea nr. 9/2012* a fost abrogată la data de 15 martie 2013, prin intrarea în vigoare a *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule*, aprobată prin *Legea nr. 37/2014, cu modificările și completările ulterioare*.

33. Din analiza orientărilor jurisprudențiale conturate în practica judiciară, evidențiate prin hotărârile judecătorești anexate sesizării, s-a constatat, în mod unanim, că sunt purtătoare de dobânzi sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare pentru autovehicule și taxă pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, a căror restituire a fost solicitată pe calea acțiunilor în justiție.

34. La adoptarea acestor soluții jurisprudențiale s-au avut în vedere considerentele *Deciziei nr. 24/2011*, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, în cuprinsul căror s-a reținut, cu referire la hotărârile pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, că posibilitatea reglementării de către statele membre ale Uniunii Europene a unor proceduri de restituire a taxelor percepute cu încălcarea dreptului comunitar trebuie să respecte principiile echivalenței și efectivității, precum și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, care a statuat, cu privire la plata unor impozite discriminatorii, că, atunci când un stat percepe taxe cu încălcarea normelor dreptului comunitar, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a impozitului perceput fără temeii, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu impozitul respectiv (*Hotărârea pronunțată în Cauza C-35/11, Test Claimants in the FII Group Litigation*, Hotărârea pronunțată în *Cauza C-446/04, Test Claimants in the FII Group Litigation*).

35. De asemenea, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că statele membre sunt obligate să restituie, cu dobândă, cuantumul taxelor percepute cu încălcarea dreptului Uniunii. Curtea a constatat că, deși revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru sarcina să prevadă condițiile în care trebuie să fie plătite astfel de dobânzi, normele naționale nu pot priva persoana impozabilă de o despăgubire adecvată pentru pierderea suferită prin plata nedatorată a impozitului (Hotărârea pronunțată în *Cauza C-397/98, Metallgesellschaft Ltd. și alții împotriva Commissioners of Inland Revenue și HM Attorney General*, Hotărârea pronunțată în *Cauza C-591/10, Littlewoods Retail Ltd. și alții împotriva Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs*).

36. Prima problemă de drept care face obiectul prezentei sesizări are în vedere stabilirea naturii juridice a dobânzilor acordate pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare pentru autovehicule și taxă pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, restituite prin hotărâri judecătorești.

37. În abordarea problemei de drept supuse examinării se impune lămurirea următoarelor aspecte:

- natura juridică a sumelor achitate de contribuabil cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, ce constituie obiect al obligației de restituire, determinant în raport cu situația analizată, fiind încadrarea acestor taxe în categoria creanțelor fiscale principale, astfel cum sunt definite de *art. 21 alin. 1 și alin. 2 lit. a din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*;

- aplicabilitatea principiului *accessorium sequitur principale* în privința dobânzilor datorate contribuabilului pentru sumele plătite cu titlu de taxe și solicitate a fi restituite pe calea acțiunilor în justiție.

38. Potrivit *art. 21 alin. 1 și alin. 2 lit. a și b din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*:

"**alin. 1** Creanțele fiscale reprezintă drepturi patrimoniale care, potrivit legii, rezultă din raporturile de drept material fiscal.

alin. 2 Din raporturile de drept prevăzute la *alin. 1* rezultă atât conținutul, cât și cuantumul creanțelor fiscale, reprezentând drepturi determinate constând în:

a) dreptul la perceperea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume care constituie venituri ale bugetului general consolidat, dreptul la rambursarea taxei pe valoarea adăugată, dreptul la restituirea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume care constituie venituri ale bugetului general consolidat, potrivit *alin. 4*, denumite creanțe fiscale principale;

b) dreptul la perceperea dobânzilor, penalităților de întârziere sau majorărilor de întârziere, după caz, în condițiile legii, denumite creanțe fiscale accesorii."

39. Pornind de la definiția dată creanțelor fiscale principale de normele legale menționate se constată că taxele în discuție se încadrează în această categorie, reprezentând drepturi patrimoniale care, potrivit legii, rezultă din raporturile de drept material fiscal, în categoria respectivă fiind incluse atât dreptul la perceperea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume care constituie venituri ale bugetului general consolidat, cât și dreptul la restituirea acestor sume, în măsura în care plata lor a fost făcută fără temei legal.

40. Natura juridică de creanțe fiscale principale a sumelor achitate de contribuabil cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante este dată de reglementările legale care le-au instituit, cu mențiunea că evoluția legislației interne în materie nu a condus la schimbarea naturii juridice a acestor creanțe, întrucât schimbarea beneficiarului taxei nu a fost însoțită și de schimbarea regimului juridic aplicabil acesteia.

41. Cum taxele în cauză se încadrează în categoria creanțelor fiscale principale, se constată că raportul juridic născut între plătitorul taxei și beneficiarul acesteia este un raport de drept fiscal, reglementat de prevederile *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

42. Conform *art. 1 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*:

"**alin. 1** Prezentul cod reglementează drepturile și obligațiile părților din raporturile juridice fiscale privind administrarea impozitelor și taxelor datorate bugetului de stat și bugetelor locale, prevăzute de Codul fiscal."

De asemenea, potrivit *art. 2 alin. 2* din același act normativ:

"alin. 2 Presentul cod constituie procedura de drept comun pentru administrarea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate bugetului general consolidat."

În conformitate cu dispozițiile legale menționate, în orice litigii referitoare la încasarea sau restituirea unui impozit, a unei taxe sau a unei contribuții, se aplică cu prioritate prevederile *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

43. Dispozițiile *art. 9 alin. 1 lit. r din O.U.G. nr. 196/2005* stabilesc că sumele achitate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante constituie venit la bugetul Fondului pentru mediu.

44. Această împrejurare nu conduce la schimbarea naturii juridice de creanțe fiscale principale, a taxelor în cauză, un argument în susținerea acestei aprecieri constituindu-l prevederile *art. 12 alin. 1 din actul normativ* indicat, conform cărora "Contribuțiile, taxele, penalitățile și alte sume ce constituie venit la bugetul Fondului pentru mediu se gestionează de Administrația Fondului și urmează regimul juridic al impozitelor, taxelor, contribuțiilor și al altor sume datorate bugetului general consolidat, reglementat de *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*."

45. De asemenea, *art. 117 alin. 1 lit. d din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, prevede că se restituie debitorului, la cerere, sumele plătite ca urmare a aplicării eronate a prevederilor legale.

Aceste dispoziții legale sunt aplicabile în situația analizată, în raport cu considerentele *Deciziei nr. 24/2011*, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin care s-a recunoscut dreptul contribuabilului la restituirea sumei achitate cu titlu de taxă pe poluare, în temeiul *art. 117 alin. 1 lit. d din Codul de procedură fiscală*.

46. În ceea ce privește dobânzile datorate contribuabilului pentru sumele achitate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, ce constituie obiect al obligației de restituire, se constată că, în temeiul principiului accesorium sequitur principale, aceste dobânzi urmează natura juridică a taxelor în discuție și reprezintă creanțe fiscale accesorii, în sensul *art. 21 alin. 2 lit. b din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

47. Cum caracterul fiscal al dobânzilor este determinat de natura juridică a taxelor în discuție, și anume aceea de creanțe fiscale principale, acordarea dobânzilor este guvernată de dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, "așa cum impun prevederile *art. 1 alin. 1 și art. 2 alin. 2 din acest act normativ*.

Astfel, dispozițiile *art. 124 alin. 1 și 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, coroborat cu *art. 120 alin. 7 din același act normativ*, reglementează dobânzile datorate în cazul sumelor de restituit sau de rambursat de la bugetul de stat, respectiv nivelul și modul de calcul al acestora.

48. Acordarea dobânzii fiscale prevăzute de textul de lege enunțat este condiționată de recunoașterea de către instanțe a dreptului contribuabilului la restituirea sumelor achitate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante.

49. Dispozițiile *O.G. nr. 9/2000* și ale *O.G. nr. 13/2011*, care reglementează dobânda legală și, respectiv, dobânda legală remuneratorie nu sunt incidente în situația analizată, în raport cu prevederile cu caracter special aplicabile în materie fiscală, reprezentate de *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

50. Această susținere este confirmată de însăși dispozițiile celor două ordonanțe de urgență mai sus menționate, ce constituie dreptul comun în privința dobânzii legale, și care la art. 2 stabilesc în mod expres faptul că dobânda legală prevăzută de aceste acte normative este aplicabilă doar atunci când printr-o dispoziție expresă a legii nu se prevede o altă rată a dobânzii.

51. Pe de altă parte, nivelul dobânzii fiscale prevăzute de *Codul de procedură fiscală* este mai mare decât cel al dobânzii legale reglementate de *O.G. nr. 9/2000* și de *O.G. nr. 13/2011*, astfel că dispozițiile *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, sunt mai favorabile contribuabilului, cu condiția ca respectivul creditor să fie diligent și să solicite restituirea taxei plătite ca urmare a aplicării eronate a prevederilor legale.

52. Această modalitate de interpretare a dispozițiilor legale în materie fiscală este în concordanță cu principiile echivalenței și efectivității, astfel cum au fost enunțate în jurisprudența Curții de Justiție a

Uniunii Europene, întrucât asigură contribuabilului repararea integrală a prejudiciului suferit, inclusiv a celui produs prin lipsirea pentru o perioadă de timp de suma plătită, fără temei legal, cu titlu de taxă.

53. În Hotărârea pronunțată asupra cauzelor reunite C-397/98 și C-410/98, Metallgesellschaft Ltd. și alții și Hoechst UK Ltd., Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat, în esență, că autoritățile fiscale naționale nu pot invoca o culpă a contribuabililor care nu au apelat la un remediu național eficient, în condițiile în care ele însele sunt culpabile pentru aplicarea unor norme naționale incompatibile cu dreptul european.

Aceste reguli sau proceduri, la rândul lor, trebuie să respecte principiul echivalenței (pentru cererile de rambursare a taxei bazate pe încălcarea dreptului european nu pot fi instituite condiții mai puțin favorabile decât pentru cererile similare bazate pe încălcarea dreptului național) și principiul efectivității (procedura națională nu trebuie să facă excesiv de dificil sau chiar imposibil exercițiul drepturilor conferite de *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*).

54. În ipoteza taxei de primă înmatriculare, a taxei pe poluare și taxei pentru emisii poluante, restituite contribuabilului în temeiul *art. 117 alin. 1 lit. d din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, ca urmare a percepției acestora cu încălcarea dreptului european, acordarea dobânzii legale prevăzute de *O.G. nr. 9/2000* și, respectiv, de *O.G. nr. 13/2011* conduce la încălcarea principiilor enunțate anterior.

55. În raport cu aceste considerente, cu referire la prima problemă de drept supusă analizei, se constată că pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite prin hotărâri judecătorești, se acordă dobânda fiscală prevăzută de dispozițiile *art. 124 alin. 1 și 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, coroborat cu dispozițiile *art. 120 alin. 7* din același act normativ.

56. A doua problemă de drept care a generat practică neunitară privește momentul de la care curg dobânzile aferente sumelor achitate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătorești.

57. În ceea ce privește acordarea dobânzilor aferente creanțelor fiscale deținute de contribuabili împotriva statului, *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, cuprinde norme cu caracter general.

Astfel, potrivit *art. 124 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*:

"*alin. 1* Pentru sumele de restituit sau de rambursat de la buget contribuabilii au dreptul la dobândă din ziua următoare expirării termenului prevăzut la *art. 117 alin. 2 și 2¹* sau la *art. 70*, după caz, până la data stingerii prin oricare dintre modalitățile prevăzute de lege. Acordarea dobânzilor se face la cererea contribuabililor."

Conform *art. 70* din același act normativ:

"*alin. 1* Cererile depuse de către contribuabil potrivit prezentului cod se soluționează de către organul fiscal în termen de 45 de zile de la înregistrare.

"*alin. 2* În situațiile în care, pentru soluționarea cererii, sunt necesare informații suplimentare relevante pentru luarea deciziei, acest termen se prelungește cu perioada cuprinsă între data solicitării și data primirii informațiilor solicitate."

Totodată, *art. 117 alin. 9 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, prevede:

"*alin. 9* Procedura de restituire și de rambursare a sumelor de la buget, inclusiv modalitatea de acordare a dobânzilor prevăzute la *art. 124*, se aprobă prin ordin al ministrului economiei și finanțelor."

În aplicarea acestui text de lege a fost emis Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.899/2004.

În *cap. I pct. 2* din Procedura de restituire și de rambursare a sumelor de la buget, precum și de acordare a dobânzilor convenite contribuabililor pentru sumele restituite sau rambursate cu depășirea termenului legal, aprobată prin *Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.899/2004*, sunt prevăzute următoarele:

"**2.** Restituirea se efectuează la cererea contribuabilului, în termen de 45 de zile de la data depunerii și înregistrării acesteia la organul fiscal căruia îi revine competența de administrare a creanțelor bugetare, potrivit prevederilor *art. 33* din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003, republicată, denumit în continuare organul fiscal competent."

Din prevederile cuprinse în *cap. II pct. 2* ale aceleiași proceduri aprobate prin *Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.899/2004* rezultă că dobânda se calculează începând cu ziua imediat următoare expirării termenului de 45 de zile până în ziua înregistrării operațiunii de compensare sau de restituire, prin înmulțirea numărului de zile determinate în modul arătat cu nivelul dobânzii prevăzute de *art. 119 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare* (actualul *art. 124 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*).

58. Din redactarea textelor de lege anterior citate se reține că dobânda este datorată pentru sume de restituit sau de rambursat de la bugetul de stat, curgând și fiind prevăzută ope legis, condiționat de solicitarea formulată în acest sens din partea contribuabilului. Dobânda este datorată începând cu a 46-a zi de la înregistrarea cererii contribuabilului și este condiționată, în plus față de formularea unei solicitări în acest sens, și de nesoluționarea cererii de către organul fiscal în termenul legal de 45 de zile de la înregistrarea cererii de restituire.

59. Pe de altă parte, în raport cu cerințele impuse de dispozițiile legale menționate, se constată că, în mod firesc, prin cererea de restituire nu se solicită organului fiscal și plata dobânzii, întrucât contribuabilul nu poate anticipa în sensul nesoluționării cererii sale în termenul legal.

60. Totodată, se reține că nu există o dispoziție legală care să prevadă că dobânda nu ar putea fi solicitată direct instanței de judecată, din moment ce finalitatea respectivelor texte de lege este de a asigura o reparare integrală a prejudiciului cauzat contribuabilului.

61. În situația analizată se impune a fi avută în vedere jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, care a stabilit că statele membre sunt obligate să restituie, cu dobândă, cuantumul taxelor percepute cu încălcarea dreptului Uniunii, Curtea insistând asupra ideii disponibilității unui remediu specific în cadrul sistemelor juridice naționale, ca remediu de drept european.

62. Relevantă în privința problemei de drept supuse examinării este Hotărârea din 18 aprilie 2013, pronunțată în *Cauza C-565/11, Mariana Irimie împotriva Administrației Finanțelor Publice Sibiu, Administrației Fondului pentru Mediu*, în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că "Dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unui regim național, precum cel în discuție în litigiul principal, care limitează dobânzile acordate cu ocazia restituirii unei taxe percepute cu încălcarea dreptului Uniunii la cele care curg începând din ziua care urmează datei formulării cererii de restituire a acestei taxe".

În considerentele hotărârii, Curtea de la Luxembourg a reținut următoarele:

20. Dintr-o jurisprudență constantă reiese că dreptul de a obține rambursarea unor taxe percepute de un stat membru cu încălcarea dreptului Uniunii reprezintă consecința și completarea drepturilor conferite justițiabililor de dispozițiile dreptului Uniunii care interzic astfel de taxe. Statul membru este, așadar, obligat, în principiu, să ramburseze taxele percepute cu încălcarea dreptului Uniunii (...).

21. În plus, trebuie amintit că, atunci când un stat membru a încasat taxe cu încălcarea normelor dreptului Uniunii, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a taxei percepute fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu taxa respectivă. Aceasta cuprinde și pierderile reprezentate de indisponibilizarea sumelor ca urmare a exigibilității premature a taxei (...).

22. În consecință, principiul obligării statelor membre să restituie cu dobândă taxele percepute cu încălcarea dreptului Uniunii decurge din acest din urmă drept (...).

23. În această privință, Curtea a statuat deja că, în absența unei reglementări a Uniunii, revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru atribuția de a prevedea condițiile în care se impune acordarea unor astfel de dobânzi, în special rata și modul de calcul al acestor dobânzi. Aceste condiții trebuie să respecte principiile echivalenței și efectivității, ceea ce înseamnă că nu trebuie să fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor cereri similare întemeiate pe dispoziții de drept intern și nici concepute astfel încât să facă în practică imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (...).

26. În ceea ce privește principiul efectivității, acesta impune, într-o situație de restituire a unei taxe percepute de un stat membru cu încălcarea dreptului Uniunii, ca normele naționale care privesc în special calculul dobânzilor eventual datorate să nu aibă ca efect privarea persoanei impozabile de o despăgubire adecvată pentru pierderea suferită prin plata nedatorată a taxei (...).

28. (...) această pierdere depinde în special de durata indisponibilizării sumei plătite fără temei cu încălcarea dreptului Uniunii și survine astfel, în principiu, în perioada cuprinsă între data plății fără temei a taxei în cauză și data restituirii acesteia."

63. Ulterior, prin Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 15 octombrie 2014, pronunțată în *Cauza C-331/13, Ilie Nicolae Nicula împotriva Administrației Finanțelor Publice a Municipiului Sibiu, Administrației Fondului pentru Mediu*, Curtea a reluat considerentele expuse în Hotărârea Irimie, reținând următoarele: "Curtea a statuat deja, că atunci când un stat membru a încasat taxe cu încălcarea normelor dreptului Uniunii, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a taxei percepute fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu taxa respectivă (...). Principiul obligării statelor membre să restituie cu dobândă taxele percepute cu încălcarea dreptului Uniunii decurge din acest din urmă drept."

64. Hotărârile pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în procedura reglementată de art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene consacră principiul priorității dreptului Uniunii Europene și obligativitatea instanțelor naționale de a-l aplica cu prioritate față de normele de drept național (hotărârile pronunțate în *Cauza C-26/62, Van Gend en Los, Cauza C-6/64, Flaminio Costa V. Enel*).

65. Hotărârile preliminare sunt obligatorii în dreptul intern, cu efect retroactiv de la intrarea în vigoare a normelor constatate ca nefiind neconforme cu dreptul Uniunii Europene. Limitarea în timp a efectelor hotărârii nu a fost cerută în *Cauza Irimie*, iar în *Cauza Nicula*, cu privire la solicitarea formulată de Guvernul României, Curtea a considerat că nu este necesar să se pronunțe, apreciind că argumentele invocate se referă la alte cazuri decât cel în discuție în litigiul principal (paragraful 42 din hotărâre).

66. În consecință, în acord cu dezlegarea dată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în privința problemei de drept supuse examinării, se constată că plătitorul taxei are dreptul nu numai la restituirea taxei percepute de către statul membru cu încălcarea dreptului Uniunii Europene, ci și la acoperirea prejudiciului cauzat de indisponibilizarea respectivei sume, ca o completare a drepturilor conferite contribuabilului de prevederile dreptului european care interzic o astfel de taxă.

67. Dispozițiile cuprinse în *O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, care limitează dobânzile la cele care curg din ziua imediat următoare expirării termenului de 45 de zile de la înregistrarea cererii de restituire, nu sunt aplicabile în situația analizată, fiind contrare dreptului Uniunii Europene și încălcând principiul efectivității, care implică obligația statelor membre de a plăti contribuabilului despăgubiri adecvate pentru pierderea suferită prin plata nedatorată a taxei.

68. În dreptul intern, prevederile legale referitoare la acordarea dobânzilor, care sunt conforme cu principiile echivalenței și efectivității, le constituie dispozițiile aplicabile în materia plății nedatorate, având în vedere că restituirea sumelor achitate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, inclusiv a dobânzii aferente acestor sume, reprezintă un mod de stingere a obligației extracontractuale constând în plata nedatorată.

Astfel, prevederile *art. 1.645 alin. 2 din Codul civil* reglementează principiul restituirii integrale a fructelor produse de un bun, în același sens fiind și dispozițiile *art. 1.535 alin. 1 din Codul civil*, care stabilesc principiul curgerii de drept a daunelor moratorii, de la data scadenței până în momentul plății, conform ambelor texte de lege enunțate, rezultând că momentul de la care curg dobânzile aferente plății nedatorate este cel al efectuării plății.

69. În condițiile în care sumele achitate de contribuabil cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante nu au fost datorate, se impune ca dobânzile fiscale să fie acordate începând cu data plății acestor taxe, chiar și în ipoteza în care nu s-a solicitat anterior organului fiscal plata dobânzii, având în vedere că indisponibilizarea sumelor plătite fără temei cu încălcarea dreptului european începe din ziua percepției taxei și se finalizează în ziua restituirii efective către contribuabil a sumei achitate.

70. Prin urmare, dobânzile fiscale aferente taxelor în cauză, fiind datorate cu titlu de reparare adecvată și integrală a prejudiciului cauzat prin plata unor taxe percepute cu încălcarea dreptului european, se cuvin contribuabilului pentru perioada cuprinsă între data achitării taxei și data restituirii acestei sume de către stat.

În concluzie, în raport cu aspectele prezentate, se apreciază că momentul de la care curge dobânda fiscală pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătorești, este reprezentat de data plății acestor taxe.

71. Pentru considerentele arătate, în temeiul *art. 517* cu referire la *art. 514 din Codul de procedură civilă*,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, În numele legii, DECIDE:

Admite recursurile în interesul legii formulate de Avocatul Poporului și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și stabilește că:

- în interpretarea și aplicarea dispozițiilor *art. 3 alin. 3 din O.G. nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligațiile bănești*, a dispozițiilor *art. 1 din O.G. nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligațiile bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar*, a dispozițiilor *art. 120 alin. 7 și art. 124 alin. 2 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, dobânda care se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite prin hotărâri judecătorești, este dobânda fiscală prevăzută de dispozițiile *art. 124 alin. 1 și alin. 2 din Codul de procedură fiscală*, coroborat cu dispozițiile *art. 120 alin. 7* din același act normativ;

- în interpretarea și aplicarea dispozițiilor *art. 994 din Codul civil din anul 1864*, ale *art. 1.535 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil*, ale *art. 124 alin. 1 și art. 70 alin. 1 din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, momentul de la care curge dobânda fiscală pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătorești, este reprezentat de data plății acestor taxe.

Obligatorie, potrivit *art. 517 alin. 4 din Codul de procedură civilă*.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 22 iunie 2015.

Alba Iulia, 5 octombrie 2015

**SECRETARUL JUDEȚULUI ALBA
VASILE BUMBU**